

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

T. Petroni[i] Arbitri in Dalmatia nuper repertum Fragmentum

Petronius <Arbiter>

Lipsiae, 1666

Ad utrumqve Petronium, Arbitrum & Dalmatam, Scholia Reinesi[i].

urn:nbn:de:hbz:466:1-12903

Ad utrumque PETRONIUM,

Arbitrum & Dalmatam,

Scholia REINESI.

PAg. 5. in promulsdari *asellus* erat Corinthius cum bisaccio positus, qui habebat olivas in altera parte albas, in altera nigras.) Doctissimorum hominum studia, curæ & labores, quos non sine jucunda æmulatione Petronio jam diu ulceroso & deformi sanando & ornando contulisse laudamus, multa optimæ frugis eruerunt, bonamque copiam verarum lectionum, eruditarum expositionum & pulcerrimarum observationum nobis paraverunt; sed pericopen tamen hanc ferè præteriêrunt. Constat *asellum* vas fuisse ex ære Corinthio; de ejus usu, quòd esset inter promulsdaria, in quibus gustatio soleret exhiberi, pariter; de forma, unde bisaccium intelligeremus, turbant Annotationes, Commentarii, Conjecturæ & quicquid est Symbolarum. *Asellum* duobus hinc & inde saccis onustum nobis ostendunt, & *carnes pulli asinini* h. e. *asellum* pro obsonio offerunt; sunt autem deliciæ illæ peritæ longiùs, Corinthiis etiam, contrà quàm volunt, ignotæ; nihil quidem istud ad Petronianas. Tum hisce saccis lances ferculorum & *parapsides* in mensa impositas fuisse comminiscuntur; at hîc Petronium prorsus deserunt loqvunturque incomperta. Quid enim lances facerent in bisaccio olivis continendis fabricato? Non gestavit *asellus* vel sustinuit, quod putant illi, lances, sed sua basi nixus duabus lancibus rectus fuit. Petronio igitur rectè in-

telli

telligendo simplicissimum obviumque est vasi forma a selli figurato utrinque adfixum à fabro loculamentum instar sportulæ vel bulgæ, recipiendis & continendis speciebus fuisse ἡμισίμων sic ut in altera ejus parte albæ, in altera nigrae olivæ circumferri & adponi convivis potuerint; hæc nimirum πρόσως Petronianæ mens est; nihil præter eam fingendum. *Bisaccii* vocabulum à Latinis in suam Provinciale[m] linguam receperunt Itali, cum adpellant *bisacciam*, *visacciam*, quam nos *tascam* i. e. peram, manticam, casidile, vidulum, bulgam; itemque Galli, quibus *bissac*, *besace* idem, & *besacier*, qui portat valisiam, bulgarius. Eadem significatione Δισάκιον dicit recentior Græcia peram vel manticam duplicem, cujus pars una antè, altera retrò, æquali tumore & pondere, penderet: & scholiastes Aristot 3. Rhet. XI. Philamona, quem Poeta ζυγομαχεῖν τῷ Κορυκῶ descriperat, εἰκέναι τὸ δισάκιον, quòd dimidio corporis in antrum Corycæum irrepsisset, altero extrâ hæreret, interpretatur.

7. *Quare tangomenas faciamus: vita vinum est.*) Hic verò manifestissima est Petronianorum non tam corruptela quàm interpolatio. Cùm enim sententiæ, quam Editiones nostræ exhibent, nihil desit: quisque eam perfectam concipimus: ista unà cura aliis quamplurimis, notandis in loco, pro glottemate & in officioso additamento meritò habetur, nisi conjecturâ, duas hujus Satyrici ἐνδόσεις à Petronio, quod ab aliis quoque scriptoribus factum meminimus, elaboratas fuisse, uti voluerimus. Finguntur autem verba esse Trimalcionis & repetuntur

tur ab eodem adclamante convivatores suos pag. 46. Itaque, amici, tangomenas faciamus & usque in lucem cenemus. Est è more prisco hoc; nam & Alcibiades istud: Πίνωμεν: Τί τὸν λύχνον ἀμμένομεν, & Leonides Grammaticus ad compositores suos, κρατήριζωμεν ἄνδρες Φίλοι, cum majorem scyphum poposcisset, dixerat apud Athen. l. XI. Τὸν etiam Chius: Πίνωμεν. Παιζώμεν ἴτω Διὰ νυκτὸς αἰοιδή. Verbum etiam à priscis tractum; potum enim liberatorem sic circumloquitur ille apud Suidam ἀνώμενος, (est autem Alcibiades) οἶνω τέγχε πνεύμονα. τέγχε. & Eratosthenes apud Macrobi. 7. Sat. 15. καὶ βαθὺν ἀκρήτω πνεύμονα τεγσόμενοι. Phrasis autem & constructio ne quidem à semiprisco scriptore, sed à Gracissante Latino ejus seculi, quo in Gracis, quò minus ea intelligerent, eò magis grassabantur, ridiculosque ludos edebant; intra septem à septimo secula infelix ea literatura decurrit. Τεγσόμεθα faciamus, inquit; quod Arbitr, Gracè locuturus, ut solet doctè & venustà allusione dixisset, Τεγσωμεθα i. e. Madidemus nos, Rigemus nos, invite mus nos, verbo Plautino; neque puto quenquam fore qui istam ineptiam tangomenas fac. scriptori Romano tribuere porrò volet. Fortassis de recòditis istis tangomenis aliud sentit alius; non impedio. Saltem eas nunc mitto, ne chartam ultrà maculent.

In repositoio, quod XII. signa Zodiaci in orbem disposita habebat, & super quodque convenientem materiæ cibum, super Virginem imposuerat structor steriliculam.) Non adsentior Viro docto cui ista Arbitri, quia obscura variè corrupta & e-

mendari desperata, mera somnia videntur. Usque
 adeò nihil contemno quod Petroniani saporis est,
 sed curâ meâ dignor. Vera lectio, *Stericulam*; at
 per compendium scripturæ sic nominari *steriliculã*
 haud credam. *Stericula* mihi diminutivum secundĩ
 gradus est, quod genus valdè amat Petronius, à *ste-*
cula; hoc à *stera*. Ita *olla*, *ollula*, *ollicula*: *silva*, *silvu-*
la, *silvicula*: *Servus*, *servulus*, *serviculus*; *glomus*, *glo-*
mulus, *glomiculus*, *glomicellus*; quæ bonis auctoribus
 in usu. *Stera* autem in manuscr. veteribus, præsertim
 rei medicæ, Græcum ὕστερον i. e. uterus, matrix, vul-
 va; inde *sterica* pñix *Silvat. Pand. c. 376.* hystérica
 pñica *Theod. in Gynec. c. 1.* ὕστερον μήτρας i. e. matricis
 præfocatio, ex utero suffocatio: *Steras* *dynastiba*
In. veteri Ευνοικήων Moschionis pro *stera* *dioptra*
 i. e. uteri speculum; de quo *Albucasis l. 2. Chirurg.*
c. 77. Pareus l. 23. Chir. c. 62. Vid. Vid. l. 2. Chirurg. c. 3.
Μήτρας vulvæ, præsertim suum in deliciis veterum
Plin. l. XI. c. 37. Plut. 3. Symp. 9. Athen. l. 3. Ex in tri-
 plici differentia; ejectionis, ἐκβολάδες, quæ ejecto
 foetu; porcaris, quæ edito foetu, ἐκτοκίδες: *steri-*
les, quæ de virgine porca, ut loquitur *Mart. l. 13. epi-*
gram. 56. seu castrata, veteri Germanico idionismo,
nonnâ sumerentur. Signo autem Virginis imposita
 fuerat *stericula* seu uterculus ex ejusdem generis
 porca, quæ nondum conceperat vel pepererat. In
 eandem quidem sententiam lectio altera cum sua
 interpretatione collimat: sed tùm fingenda est el-
 lipsis substantivi; quod licere dubito. Certè nemo,
 puto, concipiet, si *steriliculam* absolutè nominave-
 ro, Virginis porcæ matricem; est enim adjectivum
 istud indifferens ad alia quoque animalia. *Su-*

Super sagittarium oclopetam) Locus à Viris doctissimis tentatus variè, tandem habitus pro desperato, quique ex aliis restitui non potuit hætenus, ex hoc Codicis Traguriensis, quem vel hoc solo nomine preciosum habemus, facillimè, si quid video, potest. Istud enim *oclopetam* ad veram, primævam, Petronii ingenio & filo convenientem lectionem manu me ducit. Scripserat *sclopetam* vel *stlopetam*; *c* enim & *t* in Longobardica permutantur; à quo quàm minimum aberrarunt manus librariorum, qui capitalem *s* in *o* mutarunt & duas *o* in unam *d* proclivi errore contraxerunt in Editionibus aliis. *Sclopetam* verò novatum à Petronio est, ut alia nonnulla, cum insigni gratia & venustate censumque Latinorum inopem bellè locupletat. Neque enim elegantius, *δενότερον, ἐμφαλικότερον καὶ ἰδιώτερον* exprimas puerile istud ludicrum instrumentum, quando cannæ, ligno emedullato vel etiam calamo crassiori pedali cubitalive aptant bacillum ligneum, eoque vi quadam intruso globulum è stuppa, lana, linteo concepto, vel charta conculcata explodunt, unde sonitus: (quem *ὄνομα Τεπετομπύως* vocant *sclopum, stloppum*) adpellant idiomate nostro, esse *Klatschbüchse*. Cur Sagittario *sclopetam* imposuerint satis lucet, nim. arcum huius, quo metam ferire instituit, eâ representati, ut paulò antè signum Libræ staterâ, voluit Trimalcio.

8. *Sed hæc lupatria providet omnia, Et ubi non putes est.*) Sunt ista de Fortunata Trimalcionis uxore; convitio hæc dici *lupam non feram*; commendatur enim

enim ejus *οικεγία* pariter ac p. 39. Legam igitur *ευpatria*; nim. laudat eam quasi à natalibus, ut alto sanguine cretam: quam aliàs Græci *ευπατρίειαν* dicunt. *Philo de libert.* *Αμφιθαλεις καὶ τῶ ὄντι ευπατρίδας* adpellat, ὧν ἑ γονεῖς μόνον ἀλλὰ καὶ πάπποι, καὶ πρὸς γονοὶ μέχρη τῶν ἀρχηγετῶν καὶ πρὸς ἀνδρῶν καὶ πρὸς γυναικῶν ἐπιφανέστατοι γενόμενοι. *Attianus l. 4. Epietet. c. 11.* πάντων τῶν ευπατριδῶν καὶ πλουσιῶν ἀταραχώτερον Διόγω, καὶ ευεξέτερον.

9. *Est tamen male lingua, pica pulvinaris.*) Hæc ita distingvenda sunt, ut *lingvosam*, *πρόγλωσσον* & *maledicam* faisse intelligas; tùm solitam de pulvino concionari. *Picæ* humanâ voce loquentes caveis tenentur; ista sedens in pulvino *πρόσκεινσασα* jurgando & nugas garriendo totos dies consumit.

Ad summam.) Familiare habet hoc, cùm claudere vult sermonem & præmissis cumulum addere, repetit p. 10. & 43. *Plin. l. 5. ep. 6. In summa:* *Marc. Empir. c. 9. ad summam:* itaqve *Sen. ep. 31.* Græci τὸ δὲ ὄλον *Theophr. 2. hist. plant. c. 1 ὄλωσ Aristot. 2. Rhet. Lucian. in bis accus. item καθόλα, τὸ τελευταῖον συνελόντι ἐν ἐπιθμῇ.*

quævis ex istis babacalis in ruta folium conjiciet.) Loquitur de familia Trimalcionis quam earam habeat. An legendum *babaculis*, ut servos sic adpillet in flore ætatis, formato nomine diminutivi Latini modulo, è Græco *βάβαξ*, quod & *βάβης*; quæ servilis adpellatio est apud *Polluc. l. 5. c. 5.* Verior *lecrio, berbeculis*; *berbex, vervex, ψεκλικόν*, pro homine stupido. *Berbeculi* adolescentes apud *Arnob.*

l. 4. sunt ventri penique dediti. *Babaculos*, quos *Salmastius* ἀπὸ τῆς βιβλάζου dicitos supponit, non emamtitivillitio. V. quæ dico ad p. 39.

Proverbialem ῥῆσιν, *in ruta folium conijcere*, interpretor de molli curatione indulgentiâque & diligenti custodia: q. d. ita caros habet famulos suos, adeoque curat tenerrimè, ut *ruta* foliis (nos *rosam* adhiberi diceremus) involvere & in substratis collocare quemvis ex istis non dubitet. Capiunt hæc lucem & reddunt vicissim istis *Martialis* l. XI. ep. 32. ubi Cœciliij cujusdam, qui è cucurbita revili, & inter escas plebis varios cibos, & diversigenis fercula imitantia dapes delicatas & sumtuosas pro amicis paraverat, unumque assen tot ferculis impenderat, tenacitatem & sordes irridet, addens tandem

Hinc cellarius experitur artes

Ut condat vario vaser sapore

in ruta folium Capellianæ

exquisita illa scitamenta & multiformes cupedias, quæ è paupertina cucurbita doctissimo coco exiissent.

omnia ei domi nascuntur, lana, credra, piper.] *Lego*, cum venia, *poledra*. Prædicat magnificentiam & nobilitatē domini, quòd esset ἡπολέφου & aleret in prædiis suis præter greges oviaricos equitium in sobolem; Latino-B. dixere *eqvaritiam*, *stodium*, *stuodium*, *stotariam* è Germanico *Stuterey*. *Poledrus*, pullus equinus; est in *Legis Sal. t. 44. in Alemann. t. 73. §. 7.* *poledrus* anniculus vel bimus. *Polletrus* in *Wesegoth. l. 8. t. 4. §. 5.* E Græco ὠλάου unde

ende & nostrum, *Fohlen / Füllen*. Conatus sum;
fortassis nihil extrico.

Tanta est animi beatitudo) leg. homini.

Valde succosi sunt) an melius lucrosi? i. e. divites,
εἰχέται, Habentii, Abundantii. Propriè succo sam-
lanam i. e. αἰσυπον, Q. Serenus c. 57. humidus &
succosus cibos Gariop. l. de febr. c. 14. Non damnem
Metaphoricum istud; sed alterum præfero, quòd
sic artes Libertorum, & quibus fucis, concussioni-
bus & sycophantiis rem facere solebant, propiùs
tangentur. Redeant ad memoriam illi temporum
Claudianorum prædivites & magnipotes stigmatis
Callistus, Helicon, Narcissus, Pallas, Polycle-
tus, Patrobius, Polybius, Massa, Carus.

IO. *Sicut ille fericulus a mel habuit praxim) l. Se-*
riculus tamen: i. e. ὀψιμαθής; etsi serò discere ince-
perit, peritiam tamen habet. Sericulus, ut acriculus
apud Cio. 3. Tusc. 17.

II. *Plurimi hoc signo (Arietis) scholastici nascun-*
tur & arieti illi) leg. arietilli. Contemptim sic vocat
scholasticorum discipulos tanquam petulantes, fe-
roces & incurfaces, vel etiam tanquam hebetioris
ingenii stupidos & simplices; Galenus b. m. c. 3.
è Cercidâ Comico κεραιούξας eodem sensu dixit.

In Leone (signo cœlesti) cataphage nascuntur.)
Lego cataphage. Græcis enim καταφαγὰς, κα-
ταφαγής: pravum est καταφαγός. Glos. Ganeo.
λιχνός, καταφαγής, λωποδύτης ῥέμβος, λαμπα-
γός. Ebræorum quoque sententiâ leo pro voracis-
simo animali habitus fuit; quod adparet ex æni-
gmate

gmate Samsonis *Judic. XIV.* qui cūm comedentem, vel vorando consumentem diceret, leonem intelli volebat.

12. *Etiā videte, quam porcus ille fibvaticus totam comederit glandem.) leg. quam porcus i. (s. tandem comederit glandem.)* Volebat ostentator docere convivas, se porcum illum palmulis seu da&tylis, non glande & siliquis, ut vulgus, pavisse, ut plurimā in Oriente gentes solerēt, quibus ē palmis quadripedū, suam imprimis, cibis, teste *Plinio l. 13. c. 4.* eoque eas ē sportellis de dentibus porci suspensis, promi ā pueris & dividi cœnantibus jusse.

Thebaicasq; (& caryotas) Palmarum fructum seu da&tylos, palmulas sic etiam distinxit Galenus 2. de alim. fac. c. 25. ut Aegyptias siccas & adstringentes; Syriacas vel Judaicas caryotas seu nucleales Dioscor. l. 1. c. 1. 49. καρυώλιδες, molles, tumidas & dulces esse adfirmaret: quem sequuntur plerique Bruyer. l. XI. c. 14. & L. Nonn. l. 1. de re cib. c. 39. Multō plura de utraque specie Theoph. 2. hist. plant. 8. & ibi Scal. Constant. Bodaus. Genera quadraginta novem numerat Plinius l. 13. c. 4. Sed cūm multā, dum veteres non semper intelligeret, vel perperam exciperet, digereretque in tanta rerum copia, perturbatione. Marcellus d. Empir. c. 20. palmulas caryotas Thebaicas pro iisdem accipit.

Postquam itaq; omnes bacalusias consumsi) Lege bucolias; βουκόλιαι: i. e. inanes & falsos conceptus, variasque imaginationes, & meditationes, mentis agitationes & animi nusquam residentis
volu-

voluationes. Βυκολεῖν est decipere: inde βυκολή-
της, ἀπατῆων Hesychio. Lucianus in *tragopod.* ἐλπιδὶ
μαλαία βυκολέμβροι, spe vana delusi. In Lege At-
tica τῆ βασιλείως adppellata, ἐκτὸς βυκολίας est si-
ne dolo, ut rectè vidit Petrus miscell. l. 6. c. 2. Et comm.
ad LL. Att. l. 1. tit. 2. Theophyl. Simocates ep. Tettigo-
nis ad Porphyry. ὄμοι! βεβυκόλημα ὁ δείλαι: beu!
delusus sum miser. Nimis adfectatum est, & fortas-
sis obtrusum Petronio à semel Græco quodam; du-
bitoque à Latinorum quoquam prætereà rece-
ptum unquam. Crediderim artes veteres qui de-
sollo, decolo, dixere pro decipio, Diom. l. 1. extatq; ea
significatione apud Plautum in *Aulul.* in *Casina*, in
Capt. a. 3. sc. 1. id formasse è Græco βουκολίω. Quò
stante cessare poterunt Grammaticorum ἀψιμα-
χία, quorum pleriq; derivant à collo, & varia, utrè
utcumque explicent, comminisci necesse habent.

13. Cum *patacinna* poposcisset) lego, par *duracina*,
& intelligo *Perfica*: V. Plinius & *Dietetici*.

Stamniatas duxi & *planè mattus sum*) subintelligo
poriones, ut in editis: *volabant merace poriones*: se-
quitur enim, *vinum mihi in cerebrum abiit*. Legen-
dum verò *stamniatas* i. e. haustus liberaliores, ur-
nales & amphorales. *σταμνός, σταμνίον, hama, ampho-*
ra, urna, seria, multilibris aqualis, crater urnæ ca-
pax Juven. Sat. 12. puteus argenteus, vas potorium
majus, dignum sitiente Pholo, quod vel jumento
potando sufficeret: potiones stamniatæ Rubsuffe.

Baliscus fullo est.) Sermo omnis est de virtute seu
effectibus balnearum. Permaximè solens Petronio
uti Diminutivis, quæ diminutivè tamen non signifi-
cent:

cent: sic *berbeculos*, *steriliculam* p. 9. & *aurulum* p. π.
aliculum p. 12. *corneolum* p. 15. *glebular*, *lamellular*,
utriculos p. 28. *statuncula* p. 22. *epatia* p. 30. *lucuncu-*
tum p. 37. *mastrillam* p. 47. *Cocillum* p. 48. *cerebel-*
lum p. 49. dixit. Legendum verò revocatâ syllabâ,
 quæ effugerat manum descriptoris vel typographi,
balaniscus i. e. *balneator*: hoc formatum è Gr. βα-
 λανεύς: hujus Fœmin. βαλανίς, & paragogicè βα-
 λάνισσα: ut βασιλεύς, βασιλίςσα, βασιλῖς, βασιλίςσα,
 κοίτωνεύς, κοίτωνίσκη, κοίτωνίς: νεανιεύς, & νεανίςσα,
 νεανίσκη, νεανίς: etsi alii malint νεάνις, quod est in
 LXX. Dan. XI. v. 6. In eo verò quod balneum vo-
 cat balneatorem *περσωποποιίαν* agnoscimus.

Aqua dentes habet.) Hoc interpretamentum es-
 se poterit istius *Hippocratici* effati 6. *Epidem* 4. n. 18.
 ὕδωρ βορρόν. *Aqua vorax*, quòd homines voraces
 reddat diutina in aquis mansio, vel circa aquas ha-
 bitatio; quòd *Galenus* in *Comm.* etiam de frigida
 potu adfirmat, ὡς τὰς ὀρέξεις αὐξάνουσι καὶ γενναῖναι
 additque Græcos omnes in Asia βορρὸς adpellare
 τὰς πολλὰ δυναρχὸς ἐδίεν.

Homo bellus tam bonus Chrysanthus animam ebul-
luit) *Bonum* hic pro defuncto poni nihili observatio
 est; Inscriptiones etiam quæ in hanc rem adhiben-
 tur, aliud prorsus docent; nim. jacet τὸ *Bonum* pro
 epitheto. B. B. (i. e. *Optimi*) & *Beatisfimi* Cæsares
Constantinus & *Constantius* in 6. CCLXXXIV.
 apud *Gruterum* vocantur, cùm adhuc viverent. Non
 ergo cippus sepulcralis iste est; & quomodo una
 memoriâ honorari potuissent, quorum exitus tri-
 ginta amplius annis distabant? sed vivorum honori
 erectum

creatum monumentum. Mihi in ῥήσει ista ellipsis placet τῆ ἰσὺν, sive comparativè sive copulativè sumatur; Quod autem Romani defunctos adpellarint χρῆς ἄς, quo de est in *Q. q. Rom. & Grec. Plut.* isti negotio malè adplicabitur.

minores quàm muscæ: finis tamen aliquam virtutem habent.) Hic locus malè sanus à nemine meliùs quàm à medico curabitur; nim. leg. *minoris sc. precii sumus, quàm muscæ: Cinis tamen earum aliquã virtutem habet, scil. capillorum defluvium, calvitiam, alopecias & cognata vitia curandi.* Docemur à *Plinio l. 29 c. 6. muscarum capita recentia prius folio ficulneo asperatas alopecias replere: alii addit sanguine muscarum utuntur: alii decem diebus cinerem earum illinunt, cum cinere chartæ vel nucum, ita ut sit tertia pars è muscis: Aetius retr. 2. f. 2. c. 12. & Nicol. Alex. Antidot. f. 38. num. 83. commendat medicam. ex alcyonio & sulphure ustis, tostis muscis cum felle suillo & aceto compositum ad easdem. Marcellus Empir. c. 6. muscarum capita combusta & cum melle trita capitig, illita mirè alopecias tollunt.* Experimentum Mesuèi à *Job. Anglico* narratur hoc: Accipe muscas; exciccentur abscissis capitibus & cum avellanis assis & adipe caprino aut ursino fiat linimentum super locum depilatum & efficaciter crescent. Prior hisce omnibus *Asclepiades* muscarum recens captarum capita prærasis alopeciæ locis adfricare iussit & sanguine earum oblinere, referente *Galeno i. de Comp. med. f. 1. c. 9.* *Cleopatra* etiam jubet *μυιῶν κεφαλας ἀποθλᾶν καὶ ἀνατρέβειν* ib. c. 7. Eadem leguntur apud *Dioscor. eupor. c. 96. & Theodorum Prisc. Seleuci*

Seleuci Philosophia ista deprimentis hominem infra muscas talis est, quod harum in cineres redactarum aliquis usus sit homini; hominis, uti bullæ, mox cum adparuit disfilientis, nullus.

14. *Medicus nihil aliud est quam animi consolatio*) Non ita honorificè sapiens hic triobolaris, potius scurra Seleucus existimavit de Medicis, ut eos pro animorum consolatoribus prædicaret. Sensus poscit, ut legamus *mimi* vel *mimica consolatio*; conclamatos enim, τὰς ἐπὶ δυσμαῖς ὄντας, bonæ spei figmento strophis & χηρολογίαις sustentant & decipiunt, qui aliter quàm fucō medicinomen tueri posse desperant; hoc cacoëthes, hos θῶπας τέρπας medicæ gravitati contrarios tangit iste.

Antiquus amor carcer est.) Hoc etiã persuasum feminis Christianis aliquando ex causa; in alium verò finem, non ut mutarent maritos, sed ut carerent ἀπόκοιτῆι prorsus. Bertha filia Ducis Lotharingæ, nuptiarum Robolai (nisi *Rodoldus* est) Ducis Paganipertæsa Deo voverat in corde suo, ut si ab illo liberaretur, thalamo alterius viri non adsociaretur: O, ô, dicebat, quando liberabor de occupatione sæculi hujus, quæ animo meo & corpori meo amarus carcer est! S. Hildeg. Abbat. extra Bingam, in vita S. Roberti Confessoris.

Habuit autem oracularios servos, qui illum pessum dederunt) l. oricularios i. e. ὠτανκῆσας, auscultatores, emissarios, per quos cognosceret occulta, quæ vellet: quia sequitur, nequaqvam enim rectè faciet quis citò credit, ut emendatiùs habetur in Editionibus. Præcepti hujus veritatem probat fabula Phædri

XLIX. de auriculario Liberto. *Oricula autem auricula* est; L. Calvisius P. F. *Oricula in Veron. 9.*
 MLXIX. C. Coruncanio C. F. *Oriculæ, in Rom. 10.*
 CCCXCVIII. Sic infra, *coda plodo, copo.*

15. *Narrat is, quod nec ad cælum nec ad terram pertinet.*) i. e. aliena à proposito, absurda, inutilia, ἀπεροδιόνουσα. *Lucianus in Pseudom. Οὐκ ἴσμεν χρῆσιμους ἔπειψεν, ἕτε γῆς, φασίν, οὐδέραν ἀπιομύρας.*
nec sudavit unquam nec expuit. Puto enim nescio quod Asia Dis habuisse.] Hoc verè Petronianum τεμάχιον est, sed à manu mala scædatum. Auctor scripserat: *Puto eum nescio quid Asiatici habuisse:* itaque legendum est. Respexit autem ad Persas qui λιότην τῶν βίων καὶ σωφροσύνην i. e. victu frugali, sobrietate & exercitiis sanitatem & firmitudinem corporibus, sic ut nec sputis, nec sudore diffluerent, nec flatibus turgerent, conciliasse feruntur. Φυλάττονται, inquit *Suidas*, πολλά πύειν καὶ ἔρειν, καὶ ἀπομύτρεσθαι. Persæ propter exercitationes pueriles modicas eã sunt consecuti corporis siccitatē, ut neq; spuerent, neque emungerentur, sufflatove corpore essent: verba sunt *M. Varronis in Catone*, seu *de liberis educ. apud Nonium in Siccam*. Primus id dixerat *Xenophon* in 1. Κύβητῶν. Αἰσχρὸν μὲν γὰρ ἔτι καὶ νῦν ἐστὶ Πέρσαις καὶ τὸ ἀποπύειν καὶ τὸ ἀπομύτρεσθαι, καὶ τὸ φύσης μεσῆς φάινεσθαι. meminist etiam *Cic. 2. de fin. 5. Tuscul.* Quotidianum Persis Medisque ὑπότριμμα, scitamentum seu edulium *abyrace* fuit concinnata e porro, nasturtio & aliis; *Suid. in ἀβυρῶν.* porris autem & nasturtiis calefaciendi, siccandi & extenuandi virtus singularis, eadem

eademque quæ acruminibus allio, cœpīs, raphano erucæ, sinapi, quæ de facultatibus dictis commendantur à medicis. Tale est istud *Asiaticum* Petro nio restitutum.

16. *Sed quare non habemus adilem) leg. Sed quare? nos habemus adilem.*

17. *Titus noster magnum animum, & est caldicor) leg. caldicor, caldicors, caldicordis; θερμοκάρδιος, ὀξύθυμος, ὀξύχολος.*

quod utique, nam sum illi domesticus, non est, mixcix.) Novato vocabulo describit hominem in sociabilem, in ad commodum, in compositum, singularem, sui sensus & juris, quem Græci eleganter ἀμικλον, ἀνάρμοσον, ἀσύμβαλον ἀσύμπλοκον, ἀκοινωνήτην, & ἐκθεσμον adpellant. Malim autem pro monstruoso isto reponere *mixtilis* vel *mistilis*: X enim huic scribæ pro spingi solet. Quod autem simul pro vocula trisyllaba disyllabum dedit, factum est ab elisu literæ i in ultima, quæ cum in uno brev vocabulo ter occurreret, semel ab incurioso neglecta est; rectè autem, ut puto, revocata. *Mistile*, *mixtile*, ut textile, textile, nexile, micatile, flexile. Sin librario de ejecta syllaba nihil imputari debet, utique nec necesse id est, τὸ *mixcix* commodè exponam per *miscus*, qui & *miscuus* & *misculus*, i. e. vulgaris, κοινός, popularis: non *miscus*, ἀκοινωνήτης, non sentiens cum reliquis, non studens in commune sed sibi suisque. Contra κοινωνοσημοσύνη ea modesta moderatio & virtus est, quâ quis communi cum cæteris jure censeri æquo animo patitur.

Jam manios aliquot habet) leg. mannos; i. e. eqvo

mino

minores five pumilos ob ea quæ sequuntur, mulierē
essedariam; talia enim divitibus delicias faciebant.
 Vocabulum à Gallis acceptum *Horatio, Seneca, Plinio: Hieron. in Eccles. c. 10. & Paulinus ep. ad Severum*
 de Melania, vulgo *buricos* vocari scribunt. *Burichus*
 autem est βουρός: ita Cyrenæos asinum vocare ad-
 notavit *Hesychius*: hoc ab Ebr. בריקום *bricom*: in-
 de Βρέιχ & inferioris Græciæ, non Πύριχ, ut
 putat *Vir magnus*: & βερίχάλια, pro stratis eqvo-
 rum manorumve, in *testam. Greg. Naz. & Chron. Alex.*

Colubra vestem non parit.) leg. *piscem*: hoc enim
 poscit oppositio duorum inter se aliquà similitum;
 eademque est apud *Matth. VII, 10.*

Jam meliores bestiarios vidi) leg. *bustuarios*, qui
 ante sepulcra virorum illustrium placandis eorum
 manibus dimicabant die inferiarum.

Occidit de lucerna equites.) Quomodo qui gla-
 diatores sua impensa dederat, eosdem occiderit?
 Imò sequitur *omnes postea sectos fuisse*. Legendum
 igitur, ut in membro præcedente *Dedit*, ita hîc *Ad-*
dedit, Addixit: vel quod scripto propius *Exibuit*.
Arenæ vel gladiaturæ verbum est *addicere*, pari no-
 tione cum verbis *dedere, tradere, caput in mortem*
& funus arenæ: Svet. Ner. c. 12. hoc idem dixit, *ex-*
hibere ad ferrum. Istud *de lucerna* capiamus inte-
 rim de tempore, quo nim *lychni* solebant inferri,
 & de convivio. *Equites* quid hîc faciant non adpa-
 ret, præsertim qui pto *gallis gallinaceis* pugnantibus
haberentur: sunt à *Librario*; vera scriptura *pedi-*
tes. per hos autem *secutorem & retiarium*, vel

Threcem & murmillonem, (hæc enim genera gladiatorum solebāt in arena committi) intelligimus quos in plano consistentes, erectos, inclines, subfidentes depugnasse notum est. Hunc sensum esse *πίστεως* Petronianæ, manifestissimum adparet ex iis, quæ de *atta* & *loripede*, nim. malè pedatis sequuntur. Decepit autem librarium conceptus ille quod putabat Neronem Equites Rom. occidentem a Scriptore hîc tangi: quod secus est.

Alter è gladiatoribus munerariis *burdubasta* alter *loripes*) Vera lectio fuerit, *gurdus attæ*. Substantia gladiatores pugnae in arena, ad quam emti erogatique fuerant, ineptos ideò, quia essent malè pedati; nim. alter *atta*, voce vetere Sabina, ἀπὸ τῆς ἀρτέως; qui primis plantis vel etiam talis ambularet, & cum terrâ leviter attingeret, eo ipso subsiliret; alter *loripes*, qui crura potius traheret serperetq; , quàm graderetur; quæ crurum vitia erectum ὀρθὸς ἀδῶν & firmiter insistere solo impediunt, gradu a. facile moveri, quod imprimis cavendum gladiatoribus, quippe ut ἀνέξωστοι essent unicè curantibus, faciunt. De attis ista docent *Festus* & Grammatici veteres alii: etiam *Casaub.* ad *Suet. Tib. c. 1.* de loripede nota res est, neque restat quicquam rectè sic emendatum esse Petronium eique suam ex Antiquitate elegantiam redditam, dubii. Quod autem simul adpellat *gurdum* eo animi vitium opprobare ei videri potest; *gurdos* enim pro stolidis accipere vulgus ait *Quintil. l. 1. c. 9.* & ex Hispania ducere originem; idque haurire potuit è *Laberii mimo* *Caecili* *omnemonè*, quem laudat *Gell. l. 16. c. 7.* *Idem. in Gl.*

Gurdus, lentus, inutilis, & Brutus, gurdas. Nota Tiro-
nis: Fatuus, Morio, Gurrinus, extenso vocabulo.

18. *Adeò de magna turba adhebere acceperant.)* Legendum, *atleta acceperant.* Præpositio DE sæpè abundat in oratione purè Latina; sic in isto *Ter. Ad. 4. s. sc. 3. id de lucro esse.* Sic apud *Lucretium,* frequenter & *Catullum, Appulejum, Lampridium, Prudentium, Symmachum.* Omnium frequentissimè apud Medicos semipriscos *Theodorum Priscanum, Marcellum Empiricum, Guarimpotum,* qui æquivalentem Præpositioni *cum* instrumentali solent adhibere.

non es nostra fascæ) i. e. nostræ fortis, genituræ & educationis; tractum à more infantes fasciis involvendi, vel appensis crepundiis insigniendi. Græcè *ἐκ σπαργάνων,* quod est apud *Philonem de libert. & de Abrab. i. e. à fasciis, à bulla* inde significat; idem cum illo *ἀπὸ βρέφους,* à teneris, à cunis; ab ipsa cunabulari vita, ut loquitur *Dudo Quint. pref. Norm. ὁμογάλακτοι, ὁμοτίθιοι,* collactii, qui idem lac suxerunt, *ὁμοσπαρκοι, (σπάραγμα* enim de re eadem est apud *Hom. b. in Apollinem.)* iisdem fasciis involuti, iisdem crepundiis ornati, iisdem cunis agitati.

Jam quatuor partes dicit.) Loquitur de *Cicaronis* sui apud magistrum Latinum literas discētis in Grammatica profectu. Sic de alio puero p. 8. *decem partes dicit: librū ab oculo legio:* itemq; p. 29. *partes centum dico.* Hinc interpretor inscriptionem apud *Gruterum* 8. DCXXV. quæ est de *C. Terentii* *fructi* servo **ATTICO: LIBERATUS GRÆCIS ET**

LATINIS LIBRARIUS. PARTES (sic emendo quod edidère PONTES: habereque ita schedas *Verderii* annotant) DIXIT. CCC. Per *Partes* non intelligi possunt partes Grammaticæ vel etiam Oratoris: sed sententiæ particulares & γνωμώδη *libri* Latinis verbis expressa, quæ tironibus pro exercitio Græcæ Lingvæ ediscenda proponi solebant. Idque adparet è *libris de tota re Grammat. Dosi* *magistri tribus*, uti dixi in *Defens. Variarum contra censuram Poëtae L. p. 96.*

Ingeniosus est, & bono filo, etiamsi tùm naues morbosus est.) Leg. *etiamsi cum nauseat m. e.* Bonâ corporis constitutione & firmâ eum esse dicit; sed cum nausea & in adpetentia laborat interdum, morbosus quid & suspecti ostendere.

Destinavi illum docere artificium aut tonstreinum aut praconem.) Videtur peccasse Librarius transpositu vocalium e & i, legendumque *tonstrineum*, subintelligendo artificium: *tonstrineus* à *tonstrina*, ut *spineus* à *spina*. *Tonstrinum* pro tonsore dicitur & accipi posse dubito.

19. *Modò collo suo circumferebat onera venalia,* i. e. erat in ordine infimo laturariorum, *Φορτοβάστακῆς, ὅ τὰ ἀγώγυια ἐκ Φορτίων κερδήσας*, quæ stum faciens bajulandis mercibus. *Onera venalia* sunt fasces, sarcinæ, scortæ, manticæ, valisæ, & quælibet volucra; nobis *Ballen*: collo vel loricæ collo dependentibus ferri solita.

anathymiasis si in cerebrum it) Græci hoc dicunt *βλάπτεται ἀπὸ τῆς τῆ ὀνὸς ἀναθυμιάσεως*, *Anathymiasis* verò pro vapore seu exhalatione medici

medicorum Latinitatis corruptæ vocabulum est. *Ost. av. Horat. l. 2. exporist. c. 1. Quibus ex anathymiasis caput fuerit inquietatum. Gvarimpotus Petro Damiani æquali seculo undecimo, l. 1. Passionarii cap. 2. sic: Quod si ex stomacho fuerit anathymiasis in cerebro; & l. 2. c. 18. Anathymiasis est stomachi resolutio ex fumositate, & seculo tertio decimo Matth. Sylvaticus med. de Salerno Pandect. c. 43. anathymiasis, antimiasis, delatio fumi sursum à stomacho ad corpus. Paulo doctius proximus ab hoc Job. Anton. Campanus l. 9. ep. 44. dicunt medici, egrotare me stomachi fumo quem & Greci anathymiasin vocant.*

Tres albi sues.) Etiam hoc pro supercilio Trimalcionis rem magnificat: tali enim colore fuisse suem Calydonium est in Cleomenis Meleagro apud Athen. l. 9. Varicolores habebantur pro deteriores. Cæterum pompa ista suum tintinnabulorum an sit è veteribus Romanis una nescio; poterat videri ad XII. illos D. Anton I dictos. cum tintinnabulis per vicos Lutetiæ liberè vagantes conficta esse; nihil tamen adfirmo.

20. Gallum enim gallinaceum, penthiacum, & ejusmodi nenas rustici faciunt.) Superbus jactator suæ culinæ lauticias extollit, quæ in aliorum, etiam regum, mensis è remotis locis petita ponuntur, conspuit & depreciat. Quam penthiacum dicit eum h trajectâ phasiacum esse putem, sc. gallum: æquantur enim phasiani generi gallinaceo alendi facultate, sapore præstant. Idem Petronio in editis quoque celebratur ales Phasiacis petita Colchis. Quod

propiùs absit à scripto, quàm quod dedi, excusis omnium Cœnarum elenchis, vix reperietur.

Ex quota decuria es? cùm ille se ex quadragesima respondisset.) Artificum Collegia habebant suos Patronos, Quinquennales, qui & Magistri, Decuriones: uniuscujusque etiam eorum Corporati in Decurias distributi erant: quo de plura *ad Inscr. 19. Cl. I.* Transferri verò ex una in aliam modo honorificum & lucrosum; modò ignominiosum non minùs quàm si militi gradus mutaretur, ut è digniore loco ad statum Equitis seu Tironis retrojiceretur, eodemque modo minatur hìc Trimalcio coco suo, si diligenter non posuerit, se eum in Decuram Viatorum conjecturum. Censenda autem ista sunt ad morem Urbis, in qua tot coquorum Decuriæ; in Colonia, ubi reliqua agi fingit Petronius, Corpora tot capitum, quæ quadraginta Decurias implerent, fuisse non potuerunt.

21. *Tenes de Ulixæ fabulam, quemadmodum illi Cyclops pollicem poricino extorsit. Solebam hæc ego puer apud Homerum legere.*) Petronio præ Homericis reliquis placuit fabula de Cyclope & Ulyssæ, ut patet ex editis olim. Et cum ignota sit ista de poricino, difficilis quoque & lubrica circa eam erit divinatio nostra; quam ideò cùm venia proponimus. Ulysses ad Cyclopem *ἀνδρα πελώριον* & monstrosæ vastitatis, *modicè humiles collectus in artus ὀλίγῃ τι καὶ ἔτιδανὸς καὶ ἀπικυς*, *Hom. Od. 10.* res contemtilis; Ei igitur Cyclops pollicem extorsit, i. e. luxavit; ejecit non vecte, contò, fuste, *ροπάλω* sive clava, quam Polyphemo gestamen tribuit Poëta l. d.

sed

sed penicillo i. e. affula, virgula vel festuca, χειροῖα
 Polluc. l. 5. περὶ ἐσιτάρχων. Peniculus quicquid de-
 pender, velut extremum rei; leve ideò & violentis
 ictibus inferendis minimè aptum. E poricino verò
 facere penicillo non est violentia, si præsertim lineas
 duas breves, è quibus litera n constat, in duas lon-
 giores ut extendi cogites. Hic fortè sentus est fa-
 bulæ inter se batuentium Vlyssis & Cyclopi, quam
 præter Poetas ludens confinxit narrator jactanti-
 culus, & in oculis suis sapiens.

22. tomacula cum botulis effusa sunt.) Porcus bo-
 tulis farctus, itemque aper in cujus ventrem turdi
 vivi clausi fuerunt p. 12. non est porcus Trojanus
 Quiritium, de quo providit Lex Fannia, V. Macr. l.
 3. Sat. 13. sed instar ejus; neque idem cum isto χοί-
 ρο ὀπίσθον τὴν γαστέρα δεικνύς ἄνω πλήρη ἔσσαν πολ-
 λῶν ὀγαθῶν ex Hippolochi Macedonis epistola,
 qua Carani nuptiale epulum descripsit apud A-
 then. IV. c. 1. neque ille semiaffus, semielixus, ἀσφα-
 κῆ γαμίστος χοίρῳ apud eundem l. IX. Est enim
 inter hosce & istum Romanorum veterum pluscu-
 lum differentia; id quod fraudi fuit curiositati Sa-
 resberiensis qui l. 8. Polycrat. c. 7. de porco in cœna
 Trimalcionis sic loquitur, tanquam Trojanus iste
 fuisset. Quod si cui duram videtur ei memoriæ er-
 ratum imputare, alienum & quidem integrius ex-
 emplar, quò Trojanum istum repererit, cum lecti-
 tasse, probabiliter adfirmari potest. De ansere, qui
 intrâ se capit cupedia (ita l. pro cupia & aucupia.)
 prandii, i. e. olus, isficiatum, turdum, turturem, alias
 aves, Poeta anonymus:

Plura saginato conclusit fercula capso
cupedia & pulpas ducere docta manus.

& una capit totas anseris arca dapes.

Annibal homo vaser & magnus scelio] leg. scelero
quod Ciceroni ad Atticum restituerunt. Terent. in
Eun. a. 4. Sc. 7. Hic nebulo magnus est.

23. martiolum de sinu portulit) Isid. 16. Orig. c. 15.
malleum vocat: martiolum Saresb. l. 4. c. 5. è cuius
p̄ncipi effigiatam esse nostram prorsus adparet. Ve-
teres marculum dixerunt: Plin. l. 7. c. 56. Mart. l. 12. ep.
57. erariorum marculi. Isid. 19. Orig. c. 7. Marcus, mal-
leus major: marcellus, mediocris: Marculus, malleus
pusillus. Martellorum vox seculo septimo recepta
fuit; ad cuius formam fecerunt martiolos. Petrus
tamen Damiani in eadem historia vasculum dixit l.
4. ep. ult. ubi marculum rectè reponemus.

habeo capidem, in qua Dædalus Nioben in equum
Trajanum includit.) Sine dubio Trimalcio hinc nu-
gator decumanus est, & fabulas ineptioribus fabu-
lis farcit. Scriptor respexit id quòd heroum pateris
& poculis varia antiqui operis insculpi consueve-
rint. Herculei crateris quæ fuerint anaglypha enu-
merat Papinius l. 6. Theb. v. 535. & seqq. nim. sigilla
ex auro extantia Centaurorum & Lapitharum in
nuptiis Pirithoi super mero pugnantium: In Adra-
sti phiala Perseus cum capite Gorgonis fictus erat:
Nestoris poculum cum clavis aureis adactis & infi-
xis quatuorque cum columbis describit Hom. Il. λ.
explicantque Grammatici apud Athen. l. XI. non-
nullorum aliis signis fuere charaxata. Aliorum et-
iam exemtilibus emblematis seu insertis orna-
ta. U.

ta. Ulysses & Diomedes erant in phialæ emblemate Palladium surripientes; fecerat Pitheas: *Plin. l. 33. c. 12.* Neroni scyphi duo, in quibus cœlata carmina Homeri: *Suet.*

nam hermerotes pugnassent petraitis in poculis.)
 Hæc prodigiosè corrupta sunt, fortassis insuper etiam mutila; extundam, quod verosimile videri possit & rem exhibeat. Legerim, *nam hermerotes signa essent veritatis in poculis.* De hermero sine tâtilum quidem dubito; nim. simulacrum Mercuri & Cupidinis ab artificibus jungi solebat sicut Mercurii cum Minervæ in dicto Hermathena Ciceronis. Hermerotas Taurisci Tralliani statuarii laudat *Plinius l. 36. c. 5.* In poculorum igitur ornatus & cœlaturas adsumi potuisse mirum non est. Sed cum ignoremus quid potissimum illa Mercuri & Cupidinis conjunctione spectarint veteres; neque enim licet hîc comminisci quicquid velis; neque ludatne scriptor hîc an seriò rem agat, divinare facile sit: istud *veritatis* quod literarum in scripto ductus & familiaris huic librario literarum trajectio supeditat, tolerari interim potest, dum aptius aliud excogitetur. Fortassis in ista cœlatura hermerotum sensus profunditas hæc, ut significaretur vulgare istud, *In vino veritas: Plin. l. 14. c. 22. Athen. l. 2.*

Qui sciebat quibus meritis revocaretur ad cœnam.)
 Revocari est iterum vocari, alterâ vice invitari. Exceperant, i. e. laudaverant urbanitatem jocantis Trimalcionis convivæ, in primis Agamemnon, qui adulatione gratiam hospitis obtineri & obsequio noverat, expectabatque sic alio quoque tempore
 invita-

invitari. Alio sensu *Phædrus fab. 26.* dixit *revocare* de eo, qui antè vocatus & hospes fuerat; quod Græcè *ἀντικαλεῖν*, contravocare.

24. *Madeia, peri, madeia,*) leg. *ma Dia, perii!*
ma Dia.

eo die XXX pueros & XL puellas natas.) Verè Naturæ consultū egit Petronius, dum istud in *A&is* privati hominis sui Trimalcionis perscriptum fuisse finxit. Perpetuum enim est, plures nasci fœmellas, quàm masculos.

25. *Conchiliata lana.*) i. e. conchylio marino, murice, purpurâ tincta. Noster sup. p. 9. *culcitas habere tomentum conchyliatum;* scil. tanquam preciosius. *Cic. 4. Verr. nihil nisi conchylio tinctum;* *Plin. l. 12. c. 7. conchylio infectam lanam,* & *Suet. Jul. c. 23. conchyliatam vestem* dixit. Seculo quarto usurpavit id voculæ *Plin. Valer. l. 1. c. 9. factis infusionibus in auriculas dolentes, mox, inquit, lana conchiliata obturanda sunt.* Sequitur hunc *Marcellus Burdigal.* quem *Empiricum* vulgò adpellant, c. 9. *jubens aurem conchiliata lana claudere: mox, lana purpurea: item purpura; & lana marino Conchylio infecta.* Quod *conchiliata tapetia* è *Plauti Pseud. a. 1. sc. 2. v. 14. petere posse* videntur, id verò nihil est. A *Camerarii* enim conjectura venerunt; veteres verò in *scr. membranæ* eò ducunt, ut potiùs legamus *consuta:* quod etiam *Sticho a. 4. sc. 3. de re eadem* Editiones veteres servant, probatumque à *Grutero* & rectè receptum à *Taubmanno* amplectimur. Jam quod *conchyliata* potiùs quàm albâ, nigra, vel pulla lana brachium læsum involvi *Tryphon* voluerit, eâ ratione

tione

tionem factum, quod isti coloris magnam ad eum auctoritatem in curandis morbis perhiberent; quæ vanitas nec dum exolevit. Audias enim medicastras, etiam in aulis, promittere credulis podagrarum solutiones, si textis è filo laneo lineæve purpureo tibialibus crura obducantur: & putari majoris efficaciam emplastra si corio purpureo vel rubro infrata adplicentur ægrotis: qui error è non intellectus. Et præter Scriboni Largi medic. 267. etiam Hier. Mercuriali obrepfit, ut l. 2. Varr. c. ult. Fœnicium interpretaretur de aluta coloris puniceæ, cum Fœnicium eo loco sit Φοινικεον, Φοινικηϊον δερμα, quod à Phœnicibus seu Pœnis paratum erat. Pœnorum enim Libyæ & Carthagenensium βυπροδεψικης opera maximè probabantur: probavi de Græcis in de Lingua Punicæ c. II. n. 8. & 9.

27. etiam si illos (medicos) odi pessimè qui mihi jubent sepe anatinam parari) Abhorrent plerique medicos, quod tetri saporis medicamenta propinare ægrotis soleant, ex absinthio, centauro, gentiana, aloë, colocynthide. Ex istis etiam Trimalcio ad sverus dulcibus mellitisque, osor amarorum, et si salubrium, corrupto iudicio. Velim igitur, quod ex edito commodissimè exit, legere aloëzinam vel aloeticam, & subintelligere potionem. Aloë enim in usu quotidiano habitam olim haberi que conservandæ sanitati, roborando tono viscerum, humorum vitiis corrigendis, & putredinibus quibusvis prohibendis & expiandis notum est: V. Gal. l. 6. de simpl. med. fac. Paulus l. 7. c. 3. & 4. Minder. in aloedario: Ercis. l. 2. Aurora Med. c. 5.

lito-

literam murem cum rana alligatum) l. *litoralem*: hoc enim genus ranis vicinum est. Alludere autem ad βατραχομουμαχίαν Homeri voluisse instituto hujus apophoreti nec ipsum incredibile est.

28. *Bellum pomum, qui rideat alios,*) Scio Φυτόν, plantam, hominem dici: ut & dialecto nostra εἰσψόγον, fructum, eine Frucht: sed hinc præferam legere χλευασικῶς prolatum, *Bellum Momum!* q. d. redivivum Momum, cui quosvis carpere & ridere solens, & quavis adspargere cunctos.

Lana Eques Romanus es) leg. *Lamia*, & sic p. 29. lin. ult. cognomen Æliorum, à Lamo rege, qui Formiis & Minturnis imperavit, descendendum: *Horn. l. 3. Od. XVI.*

Redde quod debes.) Formula est apud *Senecam* 3. de benef. c. 14. *Æquissima vox est, jus gentium præferens, Redde quod debes*: Item ep. 18. Apud eundem l. 7. c. 21. Pythagoricus ad sutoris cui quatuor denarios debebat mortui tabernam reversus, *Ille tibi vivit*, inquit ad seipsum, *tu illi redde quod debes*, inseruitque per clostrum denarios, exigens à se pœnas improbæ cupiditatis, ne alieno advesceret. Usus eadē servus, reposco acerbior, apud *D. Matthæum* c. 18, 28. ἀπόδος μοι ὅ, τι ὀφείλεις.

glebulas.) i. e. terrulas, l. 6. c. *Th. de patroc. Vic. & l. 51. c. Th. de oper. publ.* Gr. γῆϊδια, possessiones, tenementa: nobis *Länderrey*. Inde glebalis functio, præstatio, pensio, munus glebale, i. e. onus quod sequebatur glebam in Legibus Codicum; Verus enim Jus Romanum ignorat hoc vocabuli eâ significatione, Græci etiam mediorum seculorum

βαῖλον

βῶλον appellunt; unde in *Juliani ep. XI. & Synesii ep. 38.* πατρῶα βῶλ i. e. prædium seu casamentum paternum. Antiqui glebam dixerunt, terram ligatam seu cespitem cum herba. *Verficator lexicus manuscr. de Verbis raris:*

Isidorus glebam terram vocat; inde glebones: i. e. γηπόνοι, terricolæ, rustici, aratores.

lamellulas paravi.) De diminutivum *lamellula* à *lamella*, *lamula*; hoc à denominativo *lama*; *lama* verò lacuna major, lacus, fossa, a quarū conceptaculum, vel collectaculum. Infundorum censu etiam lacus, piscinæ, vivaria erant. In antiquis piarum Traditionum chartis simul exprimuntur *area vel ariales terra, terra araturia cum campis, jugeribus, huphis, de pratis carrada cum cultis & incultis, viis & in viis, exitibus & redivibus, pascuis, silvis, aquis, aquarūq; decursibus, molinis; cū domibus, edificiis, cum omnibus adjacentiis, tum mancipiis & omni eorum supellectile: hæc enim sunt quæ villam fundumve perficiunt. Glebulis igitur vel terris emtis etiam lamas adjecit Trimalcio. More suo, quo frequenter Diminutivis utitur, de quo ad p. 13. etiam hîc dicit *glebulas, lamellulas, & mox pedicellum.* Eum verò è stoicorū schola accepisse videri potest, qui ut rerum mediarum contemptum aliis persvaderent, etiam ea quæ magna putarentur τοῖς πολλοῖς & expetibilia adpellationibus minutivis extenuabant. Hinc illa apud *Epictetum & in libris Marci Imp. ψυχάριον, σωμαλίον, αἱμάλιον, σαρκίον, ἀγρίδιον, οἰκίδιον, ἵππάριον, θλάριον, δοξάριον.* Aliud speciatim *Aristoteles* jubens*

bens

bens in talibus τὸ μέτερον παρρησιάζεσθαι, 3. Rhet. 2. nim. dum format Oratorem.

viginti ventres pasco.) hoc de se jactitat, qui herè servus fuerat; aliquà similis Demetrio Pompei Magni Liberto, qui τότε πάντων, ὡς ἔπ' εἰπῶν, ἀνθρώπων εἰς Πουπήιον ἀποβλεπόντων ἐθεραπέετο παρ' Ἀξίαν, μέγα παρ' αὐτῷ δυνάμην, Plut. Cat. min de quo Seneca de tranquill. an c. 8. numerus illi quotidie servorum, velut Imperatori exercitus referebatur, cui jamdudum divitiæ esse debuerant duo Vicarii, & cella laxior. Id. ep. XVII. Turba servorum, ad quos pascendos transmarinarum regionum est optanda felicitas. Facile est pascere paucos ventres & benè institutos, & nihil aliud desiderantes quàm impleri.

canem contubernalem meam redemi, ne quis in illius manus tergeret: mille denarios pro capite solvi) Mirum si contubernalem iste canem habuit, in cuius villis manus tergeri possent. A librario istud est; nos legamus, *Canem contubernalem* habuisse, eam redemisse, *ne quis in illius capite manus tergeret*: (hoc enim solebant domini, hoc Trimalcio in pueri capite fecerat p. 2.) mille denarios pro ea solvisse: nim. τὸ capite loco suo exciderat, in eumque revocandum est. *Canis*, Κανὶς autem q. d. *Novella*, muliebri nomen ex historia sumtum. Fuit hoc nomine Liberta Antoniae eiq; à manu, dilecta Vespasiano, Svet. c. 3. 21. & Domit. c. 12. παλλακὴν ἀpellat Xiphilinus. In lapidibus notavi *Cænicas, Æliam, Asiniam, Aureliam, Flavianam, Viniciam.*

in alio pedicellum vides, in te ricium non vides.) Ut ratio

ratio oppositionis sibi constet leg. *vicinum*, quod infectum canibus eorumque plurimum auriculis pertinaciter inhæret & sanguinem ligurit, tinea canis Oed. *Hom. l. de phys. sc.* ex emendatione nostrâ; Græcis κρότων, *Aristoteli s. b. an. c. 26.* κυνορραϊσης (ράνυσσι γὰρ τὰς κύνας πίνοντες τὸ αἷμα αὐτῶν. *Schol. Hom. ad Od. 12.*) infestat etiam pecus armenticium, majus fœdusque pediculo; eòque significatio proverbii eadem, quæ illius apud Scriptores sacros *Matth. 7. & Luc. 6.* defestuca & trabe in oculo, ubi κάρφⓄ de minore, δοκὶς de grandiore vitio dicitur. *Horatius* eodem sensu *verruca* & *tubera* proposuit; *Seneca l. de vita bea. papulas & ulcera.* Idem *2. de fra. 8. aliena vitia in oculis habemus; à tergo nostra nobis sunt: quæ φιλαυλία* hominum est.

homini mali isto & dignitosso.) *Ista* servus de domino suo: intelligemus quid dicat, si legerimus *macaristo.* Μακαριστὸν vocat opulentum & Fortunæ bonis ornatum abundantemque, & eâ re ab omnibus prædicandum beatum. *Talis Xenoph. in apol. Socr. ἀξιωμακαριστότατⓄ.* *Dignitosus* est qui aliis *dignitarius. axiomaticus, ὁ ἐν τέλει, ἀνὴρ τῶν λογάδων.* Utitur *Aldhelmus de laude virginit. c. 28.* pro eximio, singulari; *dignitosa innocentie palma;* ubi de Abele. Ut à vocabulo *Dignitas dignitosus* sequioribus seculis; ita à *dignus dignosus, à dignatio dignatosus* formare dixeretq; pro æstimato, honorato, culto, ἡμῶς μεσῶ. *Dignatio* verò pro precio, æstimatione, honore, gradu dignitatis, auctoritate, puræ latinæ vocabulum est apud *Cicer. ad Att. Plin. l. 14. c. 7. l. 35. cap. 10. Sen. controo. 2. Tac. 1. hist. 53. 3. 81. Sueton.*

Galba cap. 7. Symm. l. 2. ep. 62, 67, l. 9. ep. 110. Ennod. l. 11. ep. 18.

cujus pluris erat unguis quàm tu totus es.] Simile huic istud Rabbinorum priscos ad novos æstimantium in l. Joma; melior est unguis priorum, quàm venter posteriorum.

29. *Etiã tu rides, cepa pinnata.) Trajectus consonantium c & p in vocula dissyllaba factus à librario est; Petronius scripserat, pica cirrata, quod est convicium geminum in puerum jactum ab irato; alterum à moribus, quod esset garrulus & importunus blatero; alterum à cultu seu habitu quod cirros gestaret: utrumque adolescentibus scholasticis proprium. Ἀδολεσχῶσιν enim & libenter nugas garrunt. Martialis hoc dicit de matris magistri cirrata caterva l. 9. ep. 30. Idem Φιλόκομοι & Φιλόκοσμοι cirros amabant, & sic distinguebantur ab ignobilibus vulgaribus; ideò cirratos dixit Persius Sat. I. v. 29. Sunt autem cirri crines plecti tortique in botryonem collecti & nodo in vertice religati. Græci hoc ornatûs capillitii genus μάλλον, in fœminis κόρυμβον, in viris κρώβυλον, in pueris σκόρπιον nominarunt.*

Rogo, December est.) Decembri Saturnalia agebantur, quæ nihil aliud erant quàm privatæ publicæquæ epulæ, & continuæ inter omnem licentiam lasciviamque comestationes. Sen. ep. 18. December est mensis, quo maximè Civitas desudat. Jus luxuriae publicæ datum est: ingenti adparatu sonant omnia.

Servi tum liberrimè agebant: V. eundem ep. 47.

Crucis ossa, corvorum cibaria.) Convicia sunt in

homi

hominem perditum perdendumque: an à nostris accepta, qui talem patibulo victimam & corvis escam destinari dicunt? *Plautus* tamen ferè talibus usus est. Alioquin ista mastigia temulenti inveciva rustica, insulsa prorsus & illiberalis est, jocosque ad obscenitatem usque petulans: spargit simul ænigmata, nim. cùm rhetoricari incipit scurra p. 30. quibus quærendus *Oedipus*, si tanti visa fuerint. Ad ea verò ulcera, quæ sanis librarius adfricuit, alius pelvim & spongiam posceret, ne ita malè coherentibus diffluxis & diffractis concinnandis operam ponere cogatur.

aut isti genge, qui tibi non imperant.) Minatur non puero corrixanti tantùm, sed & dominis ejus, quos ironicè vocant *gennaos*, γενναίος: nisi Pluralis jacet pro Singulari. Legendum enim, *aut isti gennai, qui tibi non imperant*, i. e. qui non prohibet, qui indulget tibi, ut te mihi opponas. Γενναῖοι, Γεννάδαι dicuntur cum sale, ut *Egregii*: eademque figura quæ θαυμάσιον *Synesius* & θεσπέσιον *Theophyl.* *Dimoc. in Epp.* καλὸν & δαμόνιον alii, quem derisum, carptumque volebant, adpellarunt.

Vix me teneo; & sum natura caldus: cicer ejus cum cepi matrem meam dupondii non facio.) Prædicat homuncio sui animi generositatem, τὸ ἀπότομον, strenuitatem & fervorem in omnibus (etiam τοῖς ἀνοήτοις) quem crescere sibi dicit à sumto jure ciceris; hoc enim sic incalescere, ut neminem timeat, respiciat neminem, ne matrem quidem suam. Sic igitur constituenda lectio est: *Cicera jus cum cepi.* (accepi.) *Cicer, Cicera*, δίκλιτον ὡληθυνικῶς, cice-

ra, ciceres. Τῷ *Cicera* ἐνικῶς utitur *Colum.* l. 22. c. 11. & servarunt *Ruellius* l. 2. de nat. stirp. 36. *Bruyer.* 7. de re cib. c. 5. *L. Nonn.* l. c. 10. Ejus facultates præter cætera, generare flatus, valdè nutrire, esse *ἡμωπινα τῆς σαρκὸς*, i. e. facere ut intumescant carnes, secundum *Dioclem* apud *Athen.* in 2. augere proventum genituræ, & *Venerem* stimulare. Ideoque perorigæ cicer solent objicere equis admissariis ἐν ὡρῇ ὀχέας, ut eo cibatu roborati operi sufficiant: notavit *Galenus* 1. de alim. facultat. Satis pellucet ex Arbitri genio hujus cœni nequitia: non opus est rimatu.

Rectè videbo te stu... publicum, mus, imò terra tuber.) *Lego, Rectè ridebo te, stupram publicum*; culicem tam vulgarem & muliebris patientiæ masculum scortum dicit; tum mus, etiam hoc in contemptum mures enim opici & curantur à nemine; tantum sunt ut obterantur; liceat tamen etiam interpretari lutum, limum: mus enim terra: *Isid. Orig.* 20. cap. 3. *terra tuber*, vel pro fungo, qui terra ἐκπρωμα potius quoddam est, quàm verum ἀπογέννημα: vel pro vomica & abscessu, qui corporis naturalem ὄγκον & habitum deformat & vitiat, capi potest.

nec tibi par ero) *lego nec tibi par sero*; omnia enim ista minantis sunt.

curabo longè tibi sit comula ista betalis) i. e. faciam comatule calamitrate, ne ultra tibi sic placeas vel superbias ob comam istam tuam similem betæ possumus intelligere vel crispam (confundit n. hic scriptor, quas medici accuratè distinguunt, betam & brassicam: hujus speciem quandam crispam vo-

cant ob folium, *Plin. l. 19. c. 8.*) vel mollem, diffusam, & pendulam; quo sensu *Tibullus 2. et. 3.* molles capillos & *Mart. l. 4. ep. 42.* molles comas dixit. Betæ etiam virtus primaria mollire. Sin legamus *pedalis*, promissam illam & muliebrem interpretabimur.

Satana tibi imta sit curabo.) Stupor Librarius Satanam cogitavit, fortassis parum meminens DE I, & pœnè nobis, ut Petronium hunc inter Christianos numeraremus, persvaserat. Sed benè habet mala ejus scriptura; satis intelligimus artes, quas ubique prodit. *Saganam* debuit dare. Minatur servus alteri iras & maleficia *Saganæ*, quæ venefica erat, potens nimirum *carminibus versare atque venenis humanos animos*, ipsis quoque corporibus inferre noxas: traxit hoc Petronius ab *Horatio*, qui *Saganam Canidiæ sagæ non minùs famosæ & terribili sociam* jungit *i. sat. 8. & Epod. 5.*

Et qui te primus decero defecit.) leg. iratam *Saganam curabo*, *Et ei qui te primus condocesecit.* Præcipuè enim, ut patet è seqq. magistro hujus discipuli indignatur, ut qui talem formasset cum inconcinnis moribus & petulante lingvâ. Est autem Verbum istud dignum Petronio, quippe *Ciceroni in V. Tust. Et 1. de nat. D.* usurpatum, relatumque à *Nonio M. c. 2.* quod librarius corrupit sic, ut tamen veræ lectionis manifesta vestigia in depravata observari possent.

30. annulos quos amice tue involasti.) Sic p. 35. *jam strigæ puerum involaverant.* Catullianum est hoc Verbi à *vola* manûs deductum furandi signifi-

catione: extitit & apud Vitruvium proœm. l. VII. sed corruerunt in Editionibus; legamus posthac: *qui invidis moribus aliena scripta involantes gloriantur*; paulò antè *furantes* dixerat.

Occuponem propitium.) Certum est Mercurium, qui foro & mercimonio præesse, furum etiam artes fovere & provehere credebatur, hîc designavi; sed *Occuponem* dictum fictumque à Petronio vix credidero. Est enim hoc verbi perinde ut simplicis *capiendi* honestins & de licitis plerumque intelligitur, eoque actum vitiosum & infamen furti non repræsentat. Existimem autem Petronium in cuius omni sermone πολλή χάρις καὶ ΑΦροδίτη ἐπανθεῖ, à Latino Verbo *clepere* venustè formato nomine *Cleponem* dixisse, quem Græci κλώπα & κλέπην. Mercurio enim Deo sive furatrinæ sive furatrimo hanc adpellationem imposuisse Græcos, vel inde patet, quia Pana, quòd Meurcio satus haberetur, κλωποπάτορα vocavit Theocritus. Et legam igitur, *ô cleponem propitium!* Certè exclamatio abesse non potest, & orationem mirè perficit & exornat. Si quis autem *cleponem* accusare velit tanquam vitio creatum, ei alia ejusdem formæ à verbi Præsente ducta, propria, ornatisima & optima, bonis autoribus usurpata indicando, puto, satisfecero. Dixerunt *appetones, coambulones, colones, comedones, convivones, fabulones, incubones, lurcones, machinones, manducones, nugones, palpones, rapones, reposcones, susurriones, verberones, vituperones.* Ipsum Verbale nomē *clepo* nō ignorasse Latinos sive veteres sive medios è seculi undecimi Grammatico Gallo

Petro Helia audire jucundū erit. Ejus in Lexico metrico manuscr. hic versus est: *Vult clepo furari: clepo, clepsis, clepsydra dici*, in quo Nomina à Verbo manantia tria; primum hoc ipsum Petronianum est; sed quod in vulgatis seculo decimo quarto Dictionariis malè, ultimâ vocali in sibilum corruptâ, in *cleps* mutarunt, fortassis habito ad τὸ κλωψ Græcum respectu.

Bella res est (iste, qui te hæc docet, mustius non magister.) Si editionem hîc sibi relictam & uti optima maxima est sequamur, recipiamusque *mustium*, fieri aliter non potest, quàm ut pericopen hanc à Veneti vel Dalmatæ, unius ex illis, qui de Turcarum religione ritibusque undecunqve aliquid cognoverant, manu esse adfirmemus. Verùm absit ea simplicitas, ut fucum luscitiosi Librarii non agnoscat. Unius negativæ trajectu in suum locum rem composuero, nim. si legero, *qui te hæc docet, non musteus magister*, i. e. non novicius ὁ νεανιεύων, non imperitus, vulgaris, & pergulanus; sed veteranus, *trebax*, ἐμπείραμ. Valeat tantundem hæc conjectura, quantum mereri videbitur; mihi nec temerè ea nata est, nec facilè dimitteretur: Petronium enim mihi reddit, quem à Librarii illiberali facinore amiseram.

31. *Vitulus in lance Clunaria elixus allatus est.*) Scripturæ compendio factum *Ctunaria*, exprimendū lectione *Centenaria*. Nim. C librario hîc est nota numeri. Omnes aliæ ariolationes vanæ sunt præ lectione data. Ante bellum Syllanum lances è centenis libris argenti super quingentas fuisse in Urbe

auctor *Plinius l. 33. c. 11.* Elagabulum vasa (coquinaria seu escaria) centenaria argentea habuisse *Lampridius.*

Rati ergò sacrum esse periculum tam religioso adaptatu perfusum) *Petronio*, quippe *Φιλαρχαίω* cōvenit ut scripserit *fericulum*: ex hoc pòst fecerunt κατὰ συγκοπήν *ferculum*. Sanè *placenta* & *poma* quæ exhibebantur pro ferculo erant. *Sacrum* verò dicitur ob *crocum*, cuius usus in sacris & ad pulvinaria Deorum ob fragrantia excellentiam.

32. *Cerdonem*) ἀπο κέρδης. Mox alius hujus farinae *Lucro* vel *Lucrio*, eadem significatione. Nihil impedit autem ejusdem domini servos alterum *Græco*, alterum *Latino* vocabulo fuisse; eo quæ nihil mutandum est. Quin etiam fratribus *Græca* & *Latina* cognomina imposita legimus eadem potestate, ut alter *Eutyches* esset, alter *Felix*. De cognominibus *Cerd.* & *Lucr.* est in *Eponymologico*.

Solebas inquit, suavius esse in convivitu.) Non fastidium hanc lectionem in scriptore archaismorum & ratorum quorumvis amante & curioso. Ejus enim formæ *Adjectiva* *δὲκλιτῶ* observamus esse; hinc *suavis*, *suavins* (dixere etiam *suavionem*, sed substantivè, alioque sensu) *industrius*, apud *Dudonem* in *Norm.* aliquoties, *Ælnotum de vita & pass. S. Canonic. c. 26.* *Mich. Scotum physiogn. c. 10.* *industrius*: *limis*, apud *Amm. M. l. 20.* *limibus oculis*, *limus*: *daphilis*, *daphilus*: *lepidis*, *lepidus*: *putris*, *putrus*: *opiparis* apud *Apuł.* *opiparus*: *scelestis* apud *Paulin. Aquil. l. 2. cont. Felicem Urgel.* *Ep.* *scelestus*: *austeris* in *Notis Tiron.* *austerus*.

Novem

*Noventis Melissam Tarentinam, pulcerrimum bac-
ballum) lego gemina il in di mutata casalbadium i. e. scortillum. Κάσα, κασα, κασαρις, κασωρις
κασάυρα, κασαυράς, apud Aristoph. in Εκκλησιαζ.
κασαλβάς, apud Suidam, scortum significat; ejus
diminutivum κασαλβάδιον, ut τῆ λαμπάς, λαμπά-
διον· τῆ παλλάς, παλλάδιον· τῆ εικάς, εικάδιον, Ica-
di-
um in faxis mulieris proprium nomen, τῆ λοπάς,
λοπάδιον. Fortassis etiam à μαχλάς, δρομάς, τρι-
βάς, κυκλάς formata fuere μαχλάδιον, δρομάδιον,
τριβάδιον, κυκλάδιον: Puto veram lectionem de-
disse, nec ut ad istud in *Not. Tir. fascinabulum, fasci-
nabellum*, quamvis nec ineptum huic loco, transea-
mus necessarium esse.*

*Sed ego non me hercule corporaliter aut propter res
venerarias curavi.)* Res venerariæ, ἡδέα Κύπριδος
ἔργα, in ἀδελφότητι l. 3. *anthol. t. ii. de Patrophila:*
jucundæ Veneris res *Luc. l. 4.* Non sollicitanda
est scriptura ista *venerarias*, nec eximenda syllaba
m. Est enim cadentis Latinitatis verbum *venerare*,
pro eo quod verecundè cognoscere dicunt ut Latini
sic Græci & Orientales. Est apud *Hyginum*, quem
glossematis magistrorum, seculis inferioribus fœ-
datum esse scimus, *fab. 75.* Tiresiam pastorem dra-
cones venerâtes baculo percussisse; eos *Apollodor.*
l. 3. ὄφεις συνισιάζοντες, *Pblegon θαυμασ. i. 4.* ὄφεις
ὀχέουοντες dixit. *Sixtiani. Pont. R. serm. de divitiis: Avaritia*
ed ab his (amatoribus suis) magis diligitur, quò
magis augetur & cum suis amatoribus venerata fuerit.
Gl. Latino-G. Haganoense: Puber est puer, qui
jam habet pubem, vel qui jam venerare potest. *Suble-*

Etum tamen hoc è *Balbi Catbolico*, in quo meliore sensu generare legitur.

33. Itaq; per scutum per ocream egraginavi, quem admodum ad illam (amicam) pervenirem.) Scutum & ocrea non minùs quàm peræ, baculus, ampulla & Zona, *Plaut. Mercat. a. s. sc. 2. v. 84. 85.* sunt vasa & in apparatu itinerantium. Tum lego, ego aginavi, i. e. properavi quàm potui maximè. *Gl. Latino - G. Aginare, festinare.* Idem Agenator ille est qui rem suam celeriter peragit. Formarunt è Græcis ἀγίνειν, ἀγίνειν, ἀγινέσκειν, quæ sunt παραγωγικά vel paragogica τὸ ἀγίνειν.

fortis, tanquam Orcus apoculanius) comparat conviatorem suum militem Orco: & cùm Orcus, qui & Plutus, fingi soleat cæcus, vocat apoculanium i. e. oculis captum; talem *Petrus Bles. serm. 18. § 43.* abocellum dixit, ἀνόμμαλον, quem imitatus noster non hoc solùm, sed & verbum, uti videri potest, *apoculo p. 38.* finxit: quænam in phrasi, ego me apoculo, quænam adhibet pro abeo; *semoveo me, è conspectu me surripio*, ellipsis verbi intelligi possit. *Ego me ab oculo sc. moveo* ut *p. 10. amici de medio*, scil. fugerant. Infimæ barbariei ista sunt & svaivudium *Petroniastrum* sapiunt.

ego cantabundus & stellas numero.) Proverbii vim habet & capitur de hominis otiosi labore inutili & in quo nihil proficiat; *sup. p. 30.* dixerat hoc, *numerare mapalia*, quod *Persius* corvos, aves, sectari. *Gl. τὸν πηλώμαρον διώκειν.* Coræbus quod fluctus maris numeraret, traductus inter stultissimos: *Serv. ex Euphorione.*

Mibi in animo in naso esse.) Perfecta oratio est, nec cogitandum de supplemento. Hoc vult, *Mibi in animo erat* (ἐν θυμῷ εἶχον, ἐνεθυμήθην, ἐλόγιζον, ὑπῆρχετό μοι, putabam) *insanum esse*; nim. colligebat hoc ex absurdis ejus actionibus.

Gladium tamen strinxi & mataritata umbras cecidi) resolutam exit præpositio *in*; & lego igitur, *in alacritate*: excogitavi, puto, quod in rem erat, neq; fallor. Habet autem Præpositio h. l. periphrasim Adverbii qualitatis; ut apud Ebr. τὸ εἰς & τὸ ἐν apud Græcos. *In alacritate*, i. e. alacrè, alacriter; ut ἐν δυνάμει, potenter: ἐν δόξῃ, gloriosè: ἐν ἀγαλλιάσει exultanter.

in larvam intravi.) leg. *Ibi januam intravi.*

Sudor mihi per bifurcum volabat.) A concepto terrore subitaneo, à labore etiam, sudor manare solet. *Bifurcum* verò adpellat utraque femora & crura, quæ in homine furcam adsimulant. Tum lego *colabat*, i. e. stillabat, defluebat ex habitu tanquam per colum transmissus. Est enim hoc Verbi liquidorum proprium, ut cribrari aridorum. *Colabat* autem pro colabatur, Activo pro passionis significationem habente Verbo: de quo elegantiae genere Gellius l. 18. c. 12. Schopp. 2. *Verosim.* 2: *Juretus ad Symm.* l. 8. ep. 42. *Ego Variar.* l. 3. c. 11. p. 516. 526.

Si ante venisses saltem nobis adjut asses.) Archaismo isto, à Pacuvio inde, usum fuisse Petronium, præsertim ludentem, facile adducor ut credam. Observans enim veteris Romæ cum Ennio, Catone, & Comicis istius seculi libenter loquitur. Eundem amarunt seculis incomitis malè Latinis; sic

Alcibi-

Alcuinus l. 2. adv. Elipanti epistolam f. 949. edit. Paris.
In tantam ignorantie caliginem errabundus devolve-
ris, ut ea quae tuis sine dubio sensibus contraria sunt, tuis
etiam partibus adjuvare aestimaveris: nisi vernacula
suæ Latinam attemperasse in talibus potius dicen-
di sunt; nam & in nostrâ puriore tertium casum
adsciscit Verbum Hælfen.

34. *Viderint qui hoc de alibi exopinissent.) leg. Vi-*
derint, qui hoc de alio esse opiniscent. Latino-Bar-
barum est opiniscere, opinissere, (& opinissare para-
gogicum τῶν opinari:) è quibus illud Desiderativis,
hoc Meditativis adscribendum. Benè tamen Latina
hujus formæ & antiqua sunt, petisso, expetisso, in-
cipisso.

Asinus in tegulis.) Ita præscribit proverbio fabu-
lam, quam narraturus est; nim. rem novam, insoli-
tam, simul horribilem de strigibus παιδοπικηρίας.
Videri tamen etiam scholion marginale potest:
quale etiam hoc, Ecce, alius ludus p. 40.

margaritum, cacritus, & omnium numerorum) leg.
eccritus. ἐκκρίτῳ, pro selecto, eximio, egregio.
Philo aquilarum pullos eos qui contra solem tuen-
tur vocat Φιλάτῳ καὶ ἐκκρίτῳ. Schol. Rhet. Arist. l. 1.
οἱ ἐκκρίτῳ τῶν Αἰτωλῶν sunt proceres, selecti Ato-
lorum. Heliad. l. 9. Æthiop. c. 3. dixit ἄνδρα ἐκκρίτῳ
καὶ τῷ σώματι ἰχὺν ἐπίλεχον.

35. *Supposuerant stramenticium vaccatonem) leg.*
vacantonem. Vacanto fascis, manipulus, cento, voi-
lucrum corpore alio vacuum: vacantivus, βακαν-
ῦς, vacans. Fortassis rectius dixerimus Vacan-
tionem

tionem à Partic. a&t. ut *Crescentionem, Servantionem, Valentionem*.

quod sursum est deorsum faciunt) Græcismo dixit. *Mnesimachus in Hippotropho apud Athen. l. 9. πάντες ἢ ἐνδον τὰ κάτωθεν ἄνω*, scil. ποιῶσι de familia discursante in domo & satagente. *Seneca ex parte ep. 44. Omnia ista longa vetustas miscuit, & sursum deorsum Fortuna versavit.*

Plocrime.) leg. *Plocame* adpellatio servi hæc est & verè Romana, nota è lapidibus: doceo in *Epon.*

Scylacem jubet adduci, præsidium domus familiarisq; & mox de eo, nemo me plus in domo mea amat) *Theoph. in Charact.* hominem rusticum describit, quod vocato cane & rostro ejus prehensio, ἔτϙ Φυλάσσει τὸ χωρίον καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ τὰς ἐνδον, dicat. Expresfit istam adversus canem, comitem domini & socium in venatu, humanitatem *Nonnus l. 16. Dion.* ubi Liber suum prædicans:

Εἰσι, inquit, καὶ ἐν σκυλάκεσιν ἐχέφρονες, οἷσι Κρονίων ἀνδρομένην Φρένα δῶκε, καὶ ἔβρολέην πρός Φωνήν.

36. *Scylax canino subiret usus ingenio, teterrimo latratu triclinium implevit.*) Emendo conversa syllaba *ret*, & leg. *subiter*, i. e. subito. Adverbium enim istud sub eadem significatione terminationis geminæ, uti alia plura.

37. *Sciffa lacum novendialem servo suo misello fecerat*) leg. *Scilla*, vel *Sylla*; sacrum novendiale cum *Mystillo*: hoc apud *Mart. l. 1. ep. 51.*

quem mortuum manumiserat.) cui autem finì hoc, cum nec dominus Patroni nomen adipisci sic posset,

set, nisi quadam fictione, nec servus sentire beneficium? an censendum cum reliquis quæ magno numero nugantur isti convivatores moribus Romanis insolentia? Cum suum à manu Demetrium moribundum manumisit *Martialis l. 1. ep. 102.* inde & domino Patronus factus est alter, alter è servo Libertus mori potuit.

Non tam bonæ leg. Nam tam bonæ memoria sum. Et puero hoc perspicuum. Joco enim ista in se dicit Habinnas.

Porcum coronatum & circa saucunculum) Diphthongus jacet pro simplice: au pro u vel o: imò in pronunciando sic confundebant; inde *Claudius, Claudius: Aulus. Oulus Leg. laucunculum, lucunculum, i. e. lucanicam.* Aliàs lucunculus est γλυκαντήρ scilicet ἄρτυρον vel πλανκός. *Apul. 10. metam.* pones crustula, lucunculos.

Et certe betam.) Sub isto certe latere vocem alterius cibi rectè vidit Notator doctissimus. Imò verò latet, sed sub utroque, *certe betam*: è quibus junctis & à librarii corruptela vindicatis exit mihi *cicerbitam*. Ita adpellant sonchum quem inter ἑδάδιμα reponit *Gal. 8. de simpl. med. fac. χλωρόν ἔστι καὶ ἀπαλόν,* & *Plin. l. 22. c. 22.* Thesio peregrino ab Hecale hospita Atticâ adpositum fuisse scribit. Est autem σόγχιον veterum, quæ hodie laucella, à succo quo scatet, inter cichoracea *Gv. Rivus ad Descar. l. 2. c. 130.* de endivia *Officinarum* exponit *Ruellius l. 1. de nat. stirp. c. 20. & l. 2. c. 63.* sonchum adpellatione *cicerbita* in *Hetruria* hodieque notum, neque à Latinis eam usurpari, nec legitima monetur per-

percuttam, nec è prisco Latinitatis penu depromptam esse scribit: quæ fortassis non scribere melius erat. Extat enim in *Nothia Dioscoride*, quæ vocant, id est, Synonymis herbarum Dioscoridis libro ante aliquot secula adjectis, Romanos sonchū asperum nominare *κικέρβιτῶν ἀσπερον*: & recepta fuit à nobilissimis Botanicis scriptoribus Cordo, Manardo, Cornario, Matthiolo, Amato Lusitano, Lobelio, Bauhino, Bodæo. Marcellus quoq; Virgilius Florentinus, *Comm. ad Dioscor.* l. 2. c. 118. à suis *Cicerbitam* vocari scribit. Sed non esse id ejus antiquum nomen; in quo sine dubio fallitur. Seculo enim quarto cognitam habuit *Cicerbitæ* nomenclaturam *Marcellus d. Empir. c. 8.* qui ad dentium dolorem leniendum commendat masticatum radice *cicerbitæ* (malè in Edit. legitur *cucurbitæ*) quam *Græci sonchon* adpellant: præstareque id potest vi, quæ ipsi tribuitur subadstringente. Etsi verò *Notha* illa *ἀδέσποτα* sint & incertâ ætate scriptoris Græci cum genuinis Dioscorideis præpostero hominū studio confusa fuerint olim, quæ de re queruntur *Marc. Verg. & Dion. Corronius præf. in Dioscor.* non prorsus tamen, postquam separata hodie ea legimus, reprobanda sunt, quod in iis multa servantur, quæ ipsis verbis apud *Plinium, Appulejum herbarium & Oribasium* reperiuntur; agnoscì quoque potest, ea subinde ab Arabibus *Serapione, Rhase; Sim Januense* etiam & *M. Silvatico* laudari, ut ante hosce elaborata fuisse necesse sit, esseq; vetustiora quàm vulgo putantur, & cognitu digna, etsi fastidiosa & gregaria ingenia in sum-

summo natantium & κείς ἐὰν ὁράντων, ἔδὲ Φιλοκρινόντων τὰ τοιαῦτα ferè negligent.

38. *Habuiamus caseum mollem, (Ἐσῶνδε frustra) Cal. mollem, i. e. χλωρὸν Aristophani: Gal. 10. de alim. fac. νέσῳ est, Paulo l. 3. νεοπαγῆς καὶ μαλακός, item πρὸς Φαίλ. l. 1. recens, viridis, qualem maxime probabant. Tum leg. chordæ. Χορδὴ inter cibosa. pud Athen. l. 3. ex Antiphane Ἐ l. 9. ex Epicharmo.*

Ova pileata,) quæ & p. 38. interpretor de ovis pertusis sic ut vitellus unâ cum albumine effusus, insperso farinæ momento, circa putaminis globum exterius cocturâ cogatur & concrescat, ipsique putaminiuti pileolus insideat, idque contegat ambientive. Alio sensu aprum pileatum dixit p. 12.

catillum concagatum pax Palamedes) malim legere congelatum per pelamidas. Gelatinæ culinariæ artis nostris quoque mensis notæ sunt, tam è carnibus & trunculis, quàm è piscibus factæ. Πηλαμὶς è thynnorum genere thynnus, è qua delicatissimi cibi parari solebant Athen. l. 7. 8.

in alveo circumlata sunt oxycomina.] legendum, scyamina: ea verò mora sunt: de iis Theophr. 6. hist. pl. 7. Ἐ Athen. l. 3.

Unde quidem etiam improbiter nos pugno sustulerunt.) leg. unde quaedam nim. de moris, etiam improbiter nos pugno sustulimus. Improbiter, i. e. avidius & rapidius, quàm modestos convivas decebat. Pugno i. e. πυγμῆ: quantum pugno, δακτύλων συκλήσει, comprehendere poteramus.

39. *Notavit hoc Trimalcio.) Prorsus Petronianum hoc significatione spectandi, observandi, animadvertendi.*

madvertendi. Sic inf. p. 42. 46. & in editis, non notavi mihi *Ascyli fugam*. Ita *Valer. Fl. 2. Argon. v. 312. procul validis Lemnon tendentia remis arma natant.* Cic. 3. de Orat. l. 9. ep. ad Patum 16. de divinac. Gell. l. 18. cap. 14.

Sic nos barcalabe spoliatur.) Trajectionem syllabæ *be* commisit librarius, ut frequenter, & è venusto eruditoque monstruosum effecit. Vera scriptura *berbeculi*: q. d. *Trimalcio*: Sic nos simplices & mulierarii à dominabus nostris, immodicorum semper affectuum, superbis & sumtuosis illudimur & emungimur: adi *Phædrum fab. 33.* Quin ad augendam turpitudinem nomine fœminini generis *berbecula* usus videri potest; prorsus ut Poeta *Ἀχαιῶδες ἔκ' ἐτι Ἀχαιῶδες*; Sosius Antigonum regem ignavum victum & supplicem *Ἀντιγόνην* & *Horat. 1. Sat. 8.* *Pedatium* Equitem mollitie infamem *Pedatiam* appellavit. *Vervex, berbex*, p. 27. *verveculus, berbeculus*, p. 9. *εἰς ἄθροισμὸν* denominatio est, ut & *pecus*, obliviosi, stupidi & stolidi. Talis apud *Plautum* in *Persa a. 2. sc. 2. verveceum caput.* Adhæc habet etiam significationem mulierosi, exoleti tamen & inefficioli: quo sensu *Plautus* in *Casina a. 3. sc. 2. verveces vetulos* dixit, *Arnob. l. 5.* Jovem *verveceum*, cum libidinosum & stuprorum adulteriorumque flagitiis intentum vellet, notavit.

babeo decem pondo armillam ex millesimis Mercuriæ factam.) *Mercurio* in primis devotus erat *Trimalcio*; patet è p. 3. & 30. ubi *Cleponem* propitium sive invocat, sive optat. Exercebat enim mercaturam & fœneratoriam, p. 49. 50. Illæ igitur millesi-

H

mæ

mæ Mercurii rectè exponentur de usuris infra uncias, seu minimo fœnoris modo, eo nim. quo millesima sortis pars quot mensibus solvitur, ut in centesimâ pars capitis centesima die menstrua præstatur à δανειζομῆρω, i. e. duodeni annui pro centenis. Seneca 3. de Ira c. 33. *usuram baud millesimam dixit, quæ millesimam non attigisset, essetque ideò omnium levisima.* Quia verò armillam, & quidem decem pondo è millesima parte sortis confectam esse jactat, eo ipso summæ capitalis pecuniarum reliis creditarum immanis dominam se ostentat. Cui enim è millesima usura, quæ in mille mensibus sortem æquat, decem pondo exierunt, eî è centesima, quæ in centum mensibus par sit forti, mille pondo auri provenient. Hoc de millesimis Mercurii apud me certum est, de eo existimet tamen quisque, ut lubet, licet.

Quid? inquit Habinnas, ad uxorem, ex catarrifasti me, ut emerem tibi fabam vitream.) Familiare hoc habet scriba Dalmata x pro c, cc, f, fs pingere: sic sup. p. 17. 34. Hic igitur legam, *Ecce battarifasti me.* Βατταρίζειν est impedire loqui, garrere, effutire, quæ tegere oportebat: utitur Cic. 6. Attic. 5. quod antè dixerat ἀλογευόμενον παρὰ φθέρησιν, incōsideratè eloqui: significat etiam fraudulentè agere. Βάσαρξ, βασαρῖς, vulpes. Hoc autem dicit Habinnas; importunis tuis flagitationibus extorsisti, Plautino verbo, exterebrasti, vel etiam lingua assentatrice, adulatoria tua arte eò me perpulisti, ut emerem tibi ista κορηόσμια nugalia, preciosum vitrum,

vitrum, p. 26. margaritas, quas à pertuso auriculæ lobo suspenderes: Vid. Sen. 7. de benef. c. 9.

aberrante tunica super genua composita. Ergò.] Hæc ita distingvi malim: *aberrante tun. super genua. Composita ergò in gremio Scintille*: cum nudata petulantia Habbina genua ostendisset Fortunata, recollegit se & in gremio suæ sodalis resedit.

indecens imam rubore faciem sudario abscondit.) leg. indecentissimam, i. e. deformem, aliam à nativa ob intensum ruborem ἀωρεπῆ. Quid si incensissimam vel intensissimam?

40. *clamante Trimalcione subinde, Muta.)* Puero imitanti lusciniæ adclamat ut hortator simul & correptor, ut canat meliùs Φιλομελικώτερον: *muta*, i. e. emenda fac meliùs. Sic Horat. 1. Sat. 10.

nil comis Tragici mutat Lucilius Atti?

ubi *Porphyrio: Mutat pro emendat.*

recutitus est & stertit.] Non habet locum inter morbos mancipii esse recutitum; quod gentile Judæorum nationi; nec de *intercutito* cogitandum est. Legerim *& cerritus est & stertit*: quo posteriori alludit joco vitiū prius. Cerriti, Cerriti, à Cere re irata percussi, fanatici, & commotæ mentis. Ceres autē eadē quæ Εὐρυδὸς, Furia. Nonius: *Cerriti & larvati, malè sani & aut Cereris ira aut Larvarū incursatione animo vexati.* Utitur Plautus Amph. a. 2. sc. 2. v. 144. in Men. a. 5. sc. 4. inter morbos recenset, larvatum, cerritum esse, veternum, aquam intercutem; item Cic. 8. ad Att. 5. Horat. 2. Sat. 3.

namque strabonus est, non curo: sicut Venus spectat.) leg. nam quod strabonus est. Non habet pro

morboſo, & qui ideò redhiberi poſſit ſervum ſtra-
bonem, ſed comparat eum Veneri, ſcil. quæ para
ſingitur. Idem verò de iſto oculorum vitio re-
ſponderat Jctus Trebatius, referente *Ulpiano in l.*
qui clavum D. de edil. ed. Strabus, & Strabo, inter δι-
κλιſα; Strabax Comica licentia fictum; & κελ' ἐπὶ
κλασιν *ſtrabonus*. ſeculò Carolinò ſolebant nomi-
na in o purum maſculina augere ſyllaba; hinc qui
antè *ſtrabus & ſtrabo*, factus *ſtrabonus*: Sic *Otblonus*,
Ebbonus, *Babonus*, *Drugonus*, *Walonus*, qui concilius
Odilo, *Ebbo*, *Babo*, *Druogo*, *Walo*; ad eandemque
formam ſimilia propria nomina plurima. Tamen
antiquos etiam ita conſeviſſe in quibusdam argu-
endum inde, quòd *Centurionus*, *Curionus*, *Decurio-*
nus antea dictus fuit, ut teſtatur *Festus*, qui nunc *Cent-*
urio, *Curio*, *Decurio*.

Planè non omnia artificia ſervi nequam narras.)
ſervum qui ad magiſtrum mittebatur *Paulus 3. ſen-*
tent. 7. imò l. 78. D. de legat. 3. dicit ſtudenti gratia
aliò transferri, deque artificio ejus, uti & peculio,
ut pluris venderetur, non licebat venaliciario men-
tiri: id. l. 2. t. 17. Quicquid dominus præſtare ſer-
vo debet, non eſt beneficium; ſed cum indulſit, li-
beraliter educavit, artes, quibus erudiuntur juve-
nes, tradidit. *Sen. 3. de beneficiis c. 21.*

agaga eſt.) intelligit πανθεργον & veteranum man-
cipium, omniumque numerorum, & conſummaræ
malitiæ. *Iſidoro agagola*, *agagula* eſt lenocinator,
pantomimus. *Sveertio i. analect. 8.* placuit eſſe Ger-
manicum *Gaucler*; ſed verius eſt formaſſe hoc è
Latino *Joculator* majores, noſtros. In Conſtitut.

Caroli

Caroli M. Cocloarii, item *caucolatores* cum maleficis & incantatoribus nominantur.

41. *portionem illi porrexit, & Tantò melior, inquit.*) Landandi formulam hanc primus apud Ovid. 14. Metam. v. 657. observavit exactissimus Gronovius, & simul inepto disticho, quod nullus manuscriptorum agnoscebat, Poetam exoneravit l. 2. *observ. c. 21.* Adhibuit eandem Seneca l. de tranq. an. c. 15. *Laudemus toties dignum laudibus, & dicamus, Tantò fortior, tantò felicior! effugisti casus humanos, livorem, morbum.* Idem ep. 31. *admirabor & clamabo, Tantò melior: surge & respira.*

42. *alterius amphoram fuste percussit.*) Crates auditori novicio Zenoni ollam lenticula cocta plenam ferendam per Ceramicum tradiderat; cuius ministerii cum eum pudere animadverteret *καίσας τῆ βακίησιν καταρρήγνυσι τὴν χύτραν*, Laert. l. 7. *Arsen. in apophth.*

lb. *Inaudito enim modo pueri capillati attulerunt unguentum in argentea pelvi, pedesque recumbentium unxerunt.*) quomodo inaudito? Athenis quidem mos fuit, *καὶ τὰς πόδας τῶν τρυφῶντων ἐναλοῖσθαι μύρρις*, probatque è Cephisodoro, Eubulo, Antiphane & Anaxandride *Athenæus l. 13. extr. de Arabibus, Syris, & Babyloniis alii.* At etiam Romæ usitatum id: *Vidimus inquit Plinius l. 13. c. 3. etiam vestigia pedum tingi, (unguentis) quod Othonem monstrasse Principi Neroni ferebant. Inauditum igitur dixerit pro eo quod novum eo tempore & primum receptum.*

Jam capere Fortunata velle saltare.) i. e. jam saltare

H 3

care

rare cœperat. Peculiaris Verbi *Velle* ratio, ut ad
 junctum alteri verbo faciat pleonasmum, & sic sit
 perfluum. *Lucretio* familiaris iste usus ejus: ut l. 2.

— — — *indiciū mortalibus edunt*
insidi maris insidias viresque dolumque
ut vitare velint. ut mox:

— — — — — *predicere ut armis*

& virtute velint patriam defendere terram.

Tibullo l. 1. el. 2. *Vidi ego... manibus canas fingere*
velle comas. *Macrob.* 5. *Sat.* 17. *locus dignus est, ut eum*
velimus altiùs intueri: & Jacobus Benevent. C. 77
Deus credit a cum repetit, nemo dolere velit: nim. u
 bonæ fidei debitor, (sed reddere non doleat, au
 gravetur.

cocus continuo Ephesum tragædum cœpit imitari,
subinde dominum suum sponione provocare.) Librari
 us more suo transponens literas dedit *Ephesum*
 quem sine omni dubio *Petronius* omnis Antiqui
 tatis, si quisquam peritus, *Thespim* dixerat *Tribu*
carientem, æqualem Soloni:

Ignotum tragicæ genus invenisse *Camœnæ*
 dicitur & *plautis* vexisse poemata *Thespis*
 quæ canerent agerentque peruncti fœcibus ora
 inquit *Horatius art. poët.* v. 275. *Imitatus autem*
Thespim cocus eò quod esset personatus vel quo
vis modo velata facie: cujus rei inventor Thespis
Personatus autem ideo, ut liberiùs agere possit
cum domino, cum quo discubuerat.

& servi homines sunt, & æquè unum lactem bibi
runt.) Si ab uno homine, quem Deus finxit, orimus
 certè consanguinei sumus, inquit *Lact.* 6. *div.* l. 10. 11

10. eadem omnibus principia, eademq; origo, L. Sen. 3. de benef. 28. Quintil. decl. XIII. & Julian. in ep. ἀνθρώπων καὶ ἐκῶν καὶ αἰκῶν πᾶς ἐστὶ συγγενής. Hinc illæ de servis humanè habendis præceptiones Sapientum, Philemonis, Catonis l. 4. dist. 44. S. Barnabæ in Epist. Sen. ep. 47. & Leges Potestatum: v. ad p. 50. Aureus in hoc M. Seneca contr. l. 7. declam. 6. L. l. 1. de clem. c. 18. & Isidorus Pelusiota l. 1. ep. 471. Τοῖς οἰκείαις χρησέον ὡς ἐαυτοῖς. ἀνθρώποι γὰρ εἰσὶ καὶ ἡμᾶς. ἢ γὰρ πρὸς ἄλλους, ἢ τύχη πωλέμευ, ἢ τυραννὶς ὀπλων τέτταρυς ἐποίησα ἁπλῆματα. ἀλλ' οἱ πάντες ἐν ἐσμῶν καὶ τῆ φύσει, καὶ τῆ πίσει, καὶ τῆ μελλούσῃ κρίσει. nim. cum ad exitum ventum est, omnes in æquo sumus. Philosophaster Trimalcion, qui Philosophum se nunquam audivisse gloriatur p. 44. è schola Stoicâ istud sublegit, uti & alia quædam, in primis istud περὶ ποσειδῆς p. 49. quod optimè intelligi potest è Ciceronis ad Pætum ep. 22. lib. IX.

43. Omnes illos in testamento meo manumitto.) Hæc plena libertas erat non minùs quàm illa quæ apud Consilium, aut apud Consulem, ProCos. Prætozem, Præsidem Provinciæ, Legatumve Cæsaris, vel alium magistratum, cui huiusmodi jus esset, manumissione conferebatur, l. 5. 7. D. de manum. vind. l. 4. C. de vind. lib. & apud Conc. manum. Eadem vocabatur justa, vindictæ impositione munita, l. 2. C. si adversus libert. & quidem pro Tribunali; à qua differbat data inter amicos: quam nominat Cajus Inst. l. 1. & Sen. l. de vita beata c. 24. & altera per mensam dicta, quando libertatis capiendæ gratia servus convivio domini adhibebatur; & de hac explican-

da sunt verba auctoris initio hujus fragmenti: *Venerat jam tertius dies, id est, expectatio liberae cœna: nimirum qua dominus liberam aquam gustaturos esse p. 42. 43. promiserat.*

Ib. *Omne genus enim pomæ volo sit circa cineres meos) leg. omne genus etiam: quod respondet præmisso modò præterea, ut sit loco συνδέσεως: nimirum istud volo, & hoc quoque. Solet aliàs τὸ enim abundare cum singulari gratia sermonis; ut in istis Plauti *Persa a. 2. sc. 2. v. 46. P. Malè operam locas. S. què? P. Quia enim nihil amas, cum ingratham amas: & Terentii Andr. a. 5. sc. 2. v. 4. Imo enim nunc quàm maximè abs te postulo atque oro. Sed hîc locum non habet ea figura παρέλκων* ; sequitur enim proximo membro orationis: *Valdè enim falsum est. Pro pomæ verò legendum pomonæ. Pomona est quod Græcè ὀπωρέα, i. e. omnis generis fructus edules, qui autumno maturescunt, Solinus c. 22. de Thule: largæ & diutina pomona copiosa est: quod Dicaearchus de Bœotia esse ἐχόπωρον καὶ θερμόσις ὀνίοις ἀφθονοῦ dixit. Vult igitur arboretum vel pomarium circa monumentum suum instrui, esseque ibi vinearum largiter. Maceris, muris, septis, sepulcra claudis, ornari etiam ædificiis pertritum est; hortos iisdem adjacere & addici adparet ex Iulser. Gratianensi 12. DCXXX. in qua Hermes quidam, *bi horti, inquit, uti optimi maximique sunt cineribus serviant meis: ex horum redditu Curatores vescantur natali meo & rosam præbeant in perpetuum.* De vineis testatur lapis Sancti-Andreas, quem V. C. Carolus Sponius Med. Collegiatus Lugdun. in Sequanis mihi descripsit;**

scripsit; in eo proficitur Rufius quidam Satyrus, quod suæ suorumque memoriæ ædificium cum vinea & muris, & ad tutelam ejus & ad cœnam omnibus incolis ponendam KL. Febr. sicuti & rudicam in opus, sc. vineæ, addiderit. Nim. fiebant ista tam in tutelam, custodiam cultumque monumenti, ut id integrum præstaretur, per sumtus refectioni necessarios, quàm ut è proventibus annuis constitutæ profusiones erogationes & sparsiones misilium exhiberi possent; ut pluribus doceo *Comm. ad 12. Classis VI.*

44. Titulus, quem sepulcro suo imponi voluit gloriosus iste verbero Mæcenatianus pro sus ad formam prisca ritus factus est, accuratus & venustus; at clausula VALE ET TU testatur de seculo non optimo, ut ἐπεὶσαν] & videri possit; priora enim interim ipsius Arbitri sunt; quia consonant cum antecedentibus quibus hunc hominem descriperat. Dixi quæ debebant plura *Comm. ad Inscr. 14. Cl. IV.* Cæterum τὸ PLUS pravum est: leg. PIUS. FORTIS. FIDELIS. *Pietatis laudem sibi rapit scelero, cujus ne micam quidem habebat, nec enim usquam dicitur Deos, sacra, templa curasse; fortitudinis, nim. ejus in tricliniis & cubiculis: in præteritos annos se retrò agens & validus in voluptatibus quasi juvenis exultabat: fidelitatis, quam in custodiendis, quæ domini incuria & stupore clepserat, adhibebat, quippe παλαίτηψ.* Et hæc quidem possunt sub schemate dicta capi; istud autem è vero quod NUNQUAM PHILOSOPHUM AUDIVERIT; quippe osor erat omnis liberalis doctrinæ, *litterie*

H s

pueros

pueros inquinari & fatuos reddi delirabat, prorsus non *Mecenatianus*.

*HUIC SEVIRATUS ABSENTI DECRE-
TUS EST.*) Auget splendorem hominis, absentis decretum fuisse honorem, tanquam fugienti irrogassent. Eadem verò ratio Seviratùs sic collati, qui *GRATUITI*, i. e. gratiæ pro meritis referendæ, in lapidibus frequentissimi: ad 99. *Clas. I.*

*CUM POSSET IN OMNIBUS DECUR-
RIIS ROMÆ ESSE. TAMEN NOLUIT.*) Intelligentæ sunt Decuriæ Quinque, in quas digesti erant, quos Prætores Urbani è Civium potioribus, ut essent Judices causarum planarum minutarumque legebant. Earum unam fuisse Senatoriam è *Cicer. I. Verr.* observamus. Vocabantur illi ita lecti, missique in peculiare album *Selecti, Selecti Judices, Judices de Selectis, Judices Selecti* ex V. Decuriis, ut ostendo ad *Inscr. 113. Cl. VI.* In saxis multa eorum mentio est; in libris, nisi si apud Ciceronem & Senecam non ferè reperiuntur. In *Coloniis & Municipiis* legisse tales videntur *Duum Viri* consensu Populi; vel etiam argumento 3. *CCCC. LXXV. & 2. MXCIX.* apud *Gruterum*, *Ordo Decurionum, Augustalium, & Plebs univ. sa.*

cum sciamus nos morituros esse, quare non vivamus?) *Vibius Gallus Rhetor* apud *Sen. Contr. 14. Con-
viva certè tui dicunt: Bibamus: moriendum est.*

à cœna *Trimalcion* ad convivas dicit; *conjiciamus nos in balneum.*) Est contra morem Romanorum hoc, qui loti cœnitarunt: *Sup. p. 2.* Sed meminimus à *Petronio* hîc describi hominem ἐξ ἀνθρώπων
πρῶτον

παράνομον, ἀνώνομον, ἀνθάδη, ἀμικλον & prorsus sui
sensus.

Trimalcionem gaudentem subsequi.) leg. gradien-
tem, gradus moventem ad balneas.

45. *ille evocatus cibo.) leg. revocatus à furore, a-*
vocatus à latratu, demulsus offerum jactu.

nemo convivarum per eandem januam emissus est:
alia intrant, alia exeunt.) Veteribus Sapientibus est
traditum Portam ingredi nefas qua exieris; apud Cæl.
l. 4. ant. c. 7. alio verò sensu. Neque in balneo li-
cebat exire qua ingressi fuissent. Luc. in Hippia,
Λουσαμύρω ἐνεσί σοι μή τήν Δεῖ ἀνῶν οἰκῶν αὐθις
ἐπανιέναι.

ac ne sic quidem putidissimam ei actionem licuit ef-
fugere.) Sensus postulat ut deleamus negativam & le-
gamus: ac sic quidem put. ei adt. licuit effingere: nim.
quod nudus in turba staret & lavaret. Habebatur
hoc autem inter Romanos flagitium, Cic. 9. ep. 22.
ad Patum.

nihil melius esse dicebat, quàm sine turba lavari.)
Sensus postulat etiam hîc, ipsaque ratio fabulæ, ut
legamus, *in turba;* vocaverat enim convivas suos
ad balneum, habebatq̄ve inde συλλεγόντας plu-
res.

diduxit (in balneo) usq; ad cameram os ebrium &
cæpit Menecratis cantica lacernare.) Cameram sup.
p. 11. dixit protecto, laqueari, seu tabulato supero
triclinii: hîc oris pars superior θολωτή convexa
seu fornicata intelligenda est, quam Græci οὐρα-
νόν, Poll. l. 2. & ὑπεργών. Latini palatum vocant.
Cæterum inter characteres rustici habet Theophras-

tus

στύλ. c. 5. τὸ ἐν βαλανεΐῳ ἄστυ. Vidimus nos, qui sub
 novacula modò caneret modò sibilaret, asfo scil.
 ore; erat autem quinquaginta annorum puer. De
 Menecrate citharædo, caro Neroni Aug. *Suet. cap.*
30. nihil curandum est; Mæcenatis, qui mollitiem
 vestitu, incessu, victu cæterisque etiam in stylum ad-
 miserat, carmina intelligenda sunt; quorum ali-
 quot libros conscripsisse ferunt; qui fragmenta
 ejus cum solutæ tum ligatæ orationis collegerunt;
 extant multa apud *Senecam*, qui in hominem ambi-
 guus est: ep. 19. 101. 114. 120. Benè, *Mæcenatis canti-*
ticablateravit ἀπὸν ἄστυ & interfecti pudoris nebulo,
 qui Mæcenatianum se quoque præscripsit in tabu-
 la, quæ suprema ejus contineret p. 44. cum tamen
 Mæcenati literatorum fautori esset dissimilimus.

46. *In folio quod Trimalcioni perijapatur.*) Vera
 scriptura, *pyriabatur*, i. e. calefiebat, accendebatur
 pro Trimalcione. *πυριάν & πυριάσειν ἀπὸ πυρῆς*
 Græci dixere pro eo, quod Latini fovere, fomenta-
 re, calorem exterius inducere. *πυρῆειν* suffire, suf-
 focare. *πυρία & πυρίασις* fomentum sive siccum
 sive humidum, una *θεραπευῶν* medicarum & multi-
 ulus. Vetus & bonum istud Græcum Latino-Bar-
 bari suum fecerunt dixeruntque pro sumta licentia
pyriare: *Sylvat. Pand. c. 578.* *Pyriare, fomentare, eva-*
porare, (in Edit. *pyriase* fortè è *πυριάσαι*) *Pyriasis*
fomentatio, evapomtio. Vocarunt etiam *stufam*,
 cum membra suffumigantur vel fumum & calorem
 per embotum excipiunt: est apud *Grain. tr. de*
agr. matr. c. 5. 17. 22. & *l. de baln. c. 4.* indeque verbum
stufare, id est, vaporare. *Gilbertus Pract. P. 7. de*
hydr.

hydr. matr. Stuphetur cum decocto diversarum herbarum: quod Græcis θυμιάν & ὀρθοθυμιάν. Per solum autem vel solum, quod pyriabatur Trimalcioni, intelligenda est cella sudationis assæ, in quam loti se conferebant, ut vaporis calidi ad pulsus corpora exsuctis humoribus otiosis deplerentur & ad convenientem siccitatis temperiem redirent; eadem vaporarium, estuarium; veteribus Celso & Vitruvio Laconicum, etiam caldarium; Luciano in Hippia, ubi de partibus balnearum, ἡρέμα θερμοὺν ὄκημα.

Ergo ebrietate discussa.) Hiant ista, quia defunctæ in pyriaterio, in quod descenderant, contigerint & quomodo exierint. Ea verò ipsa quoque supplere debuit ille, qui integrum cum suis fabulis, ludis, & lavationibus convivium nobis dare posse existimavit, & Petroniano texto suos subinde pannos non quidem vetustate commendabiles illos, sed novitate barbarâ solùm spectabiles adfuit.

in triclinium aliud deducti sumus, ubi Fortunata disposuerat lautitias suas, ita ut suprâ lucernas aneolasque piscatores notaverim.) Quid piscatores faciant inter utensilia muliebria, reposita in cubiculo, nemo facile dixerit. Legendum putabam *nascatores*. Medici Latini ex Italicismo *nascalia*, *nastalia* vocant. *Silvat. Pand. cap. 562. Guilb. Varign. l. 16. c. 4. Anton. Grainer. tr. de agrit. matr. c. 13. 17. 34. quæ Hippocrates περὶ δετὰ, suppositoria, subditicia, Diosc. l. 1. c. 25. περὶ δέμα]α τὰ περὶ τὴν μήτηρ, Paulus καθε]α. alii πεσσός, pessos, pessaria. Sunt autem pessæ in conï seu cunei formam è speciebus medicamentosis coactis, effigiatæ, teretes, certæ longitudinis & crassitudinis*

sitiçâ

fitiei magdaleones qui serico, petiave linea obdu-
 ti oculis mulierum utero laborantium intrudun-
 tur; differunt autem pro ratione morbi, ut sint alii
 emollientes; alii adstringentes, alii aperientes,
Paulus l. 3. cap. 62. alii abstergentes, alii anodynii,
V. Nicol. Alex. antidotar. sect. 83. Etiam *πεωσὸν Φθό-
 ριον* qui foetum corrumpere & abortum accersere
 potest, nominat *Hippocrates ἐν Ὄγκω*. Eos à similitu-
 dine & usu duciculorum seu ducillorum, qui cu-
 nei sunt lignei æneive doliorum foraminibus obdi-
 soliti, οἱ κοινολεπλῆντες adpellant *Mutter-Sapffen*.
 Pudeat efferre clarius, cui fini inter scruta & mun-
 dum scil. suum habuerit *Hippia ἀνδρομανῆς* & pru-
 riens ejusmodi pessulos; nefanda ne quis sinarum
τριβάδων chirurgia è spurcalibus Gentilium nota
 est Eruditis. Superest tamen de isto loco aliud
 quoque suspicari, sed tendens eòdem; fortassis τὸ
piscatores è Græco *priapiscotos* corrupisse descri-
 ptorem. Inter *μοτῶν* linamentorum, tentarum seu
 turundarū quæ vulnerū ulcerūq; cavis induuntur à
 Chirurgis, species est etiam *μοτὸς ὁ περιαιπισκωτὸς*
Galeno in Isagog. c. ult. i. e. in formam fascini virilis fa-
 stigiatus, & inde τὸ *eneolos*, subintellecto substati-
 vo, referetur ad materiam; τὸ *priapiscotos* formam
 indicabit; tale quid fuit id quod Fortunnara inter
 lautitias suas habuisse h. l. dicitur, i. e. *eneoli pria-
 pisci*. Et hoc probabilius est priore illo de *nascato-
 ribus*; quod non esset Petronianum, quippe seculis
 natum proximis; *priapiscotum* autem vetus & Pe-
 tronio summo Græcicæ doctrinæ cupitore & fe-
 licissimo imitatore dignum.

47. *puer non in speciosus.*) Novè, sed invennstè & infabrè formavit : (*Papinius*, indecorem : *Tacitus* indecorum dixisset τὸν δυσειδῆ ἄσμορφον) prorsus, ut incupidum *Afranius*, in studiosum pro ἀμαθεῖ, καὶ ἀμελεῖ *Appul.* in sincerum *Cyprianus*, in a quo sum *Augustinus*, in promptum *Cæl. Aurel.* & illa semi-Latinorum, in eloquens, in deficiuus, in curialis, in finibilis, infertilis, irruinabilis, ejusque monetæ alia.

Trimalcio de uxore sua, se de machillam illam sustuli.) leg. si de matrilla illam s. Matrilla pro matrula, mastra. Fuerat enim mulier à furno, vel panicoctaria, ut loquitur *Petá, Chrysol. serm. 99.* σιτοποιός *Theophrasto*; vel quod circa pistrina, inter alicarios, quæ stûs gratiâ, diversabatur.

Curabo domata sit.) Hoc anomalon, ut & præcedens somniatur, non absolvi possent barbarismo, nisi *Florus domaverunt*, & *Tertullianus edomator* dixisset. Haberetamen utrumque intra calcata & obsoleta rectum est.

Cassandra caligaria) Convicium à stomachante marito jaci in uxorem intelligimus; at quid significet, & unde tractum, minus: neq; enim antonomasia hîc locum habet, ut *Cassandra*, quæ fuerat filia *Priami*, virgo, σύνευν & ἄγενος, παρθέν & ἀγνή, ut est in *Characteribus Trojanorum Is. Porphyrus*. nomine eam adpellaverit. Quod autem *Cassandram* pater *Priamus* apud *Tryphodorum* in ll. ἀλώσει vocat κακόμαντιν θαρσαλέην κενόμαν, ob vaticinii ingrati & quod falsum vellet libertatem eam corripit, & ἐπιθελίζει, nec inde sequitur ipsum *Cassandra* proprium nomen ea figura, qua *Ulysem*

sem

sem pro vafro, Nestorem pro prudente, Catonem pro serio, Tanaquilem pro imperiosa fœmina, Aedonem pro παιδοφόνῃς dixerunt, ad improbis moribus mulierem torquere voluisse Petronium. Librarii inciti est, qui pro eo, quod non intelligebat scripsit aliud notum sibi, & autoris elegantiam hæc sordicula sua fœdavit. Primæva scriptura, *casaria alicaria*. *Κασάρια, κασαυράς, κασαρίς* proscadam lupam significat, dixi ad p. 32. Alicaria, quod vel pistrino obnoxia fuisset, ut modo; vel eò sensu quo apud *Festum alicaria mulieres* exponuntur prostibulæ. Data jam vera lectione non opus ultra habemus fingere, caligariam dici, quod *caligis*, habitu militari, fuerit ornata Fortunata. Imò sup. p. 38. ejus venientis in triclinium phæcias in auratas fuisse dixerat Petronius; qui ipse in *Editis. olim p. 33. Lugd.* à militibus remouet *phacasiatos esse*; & à Fortunata igitur etiam remouendum caligatam fuisse. Simul è Petronio corrigendus error *Douse*, qui l. 1. *Pracidan. cap. 20.* phacasia muliebris calceamenti genus fuisse negat.

Agato unguentaria) leg. *Agatha* vel *Agathosia*, *Agathusa*: dixi de tali nominum forma in *Eponymol. lit. A.*

At ego, dum bonatus ego, & volo, videri lentis, ipse mihi asciam in crus impegi.) Queritur de infelici matrimonio & incommoda uxore. Velim legere: *At ego dum aporiatus ago* i. e. dum in angore animi & tristitia vivo. *Ἀπορία* est in re difficili inopia consilii & *περὶ πόνου*, de evasione, dubitatio, sollicitudo, perplexitas & ad hanc proxima desperatio.

Ἀπορία

Ἀπορεῖν, ἐξ ἀπορεῖν, est ambigere, nescire quī se malo circumstante quis expediat. Verbo *aporiari* hoc sensu usus est vulgatus interpret Es. LIX. v. 16. & 2. ad Cor. 4, 8. Order. Vital. l. 10. hist. Eccl. Istē nimiam egestatē in itinere pertulerunt & pænē usq; ad mortem *aporiati* sunt: & l. 13. nimia penuriā & fame anteqvā proprios lares cōtigissēt, *aporiati* sunt. Verbo *aporiare* significatione depauperādi (pauper n. Latinis, qui Græcis βάπορος, ἄπορος, πανήπορος) usus est Petrus Bles. serm. 22. Vernaculos & domesticos tuos *aporiabis*; & Philippus rex Franciæ in testamento an. 1190. apud Rigordū: qui per tallias nostras *aporiati* sunt. Proverbio verò dicit se suo sibi jumento malum accersivisse, & unde commoda sperabat ex eo contra animi sententiam accepisse damnum. M. Seneca 3. Contr. 5. in securim incurris, & carnificem, ultrò vocas. Illud tractum ex fabula de Lycurgo rege Edonorum in Thracia, qui cum odio Bacchi vincta exscinderet immisso furore à Libero unum sibi pedem amputavit, Hyg. fab. 132. Variant, ut in talibus amat fieri; nam sunt qui filio Dryanti crura obtruncasse, etiam qui interfecisse narrant: Apollod. l. 3. Com. mythol. l. 5. c. 13. p. 485. 503. De hoc ipso Lycurgo proverbium aliud Petroni, Lycurgo crudelior, exponendum est. Sævitiæ enim ejus modum, quod viatores hospitesque comprehensos eis μόρον ἔλκειν, mactare, eorumque capita manus pedesque portis suis præfigere soleret, graphicè depingit Nonnus Dionys. l. 20. Sed hæc sunt loco παρρησιότηματ.

48. artificium de suo paravit.) Laudat artificium servi,

servi, quòd in opere lignario excellat: leg. *arcifellium*; arcuata sella est. *Arnob. l. 2. arcuata sella*. *acus, strigil, polubrum, filiquastrum, trulla, lancicula*. De enallage literarum c & t modò dictum. Formarunt autem ut *bicellium*, quòd pro domo duas habente cellas dixere, & ut *bisellium*; quòd pro sella duplici vel duobus sedilibus, prorsus ut Græci *διφωγν*, currum, q. *διφωγν*, quòd in eo duo veherentur; extatqve in *Notis Tir. & Sen. Comm. 4. t. 3.* procul dubio acceptum ex Inscriptionibus. Ex his enim didicimus HONOREM BISELLII proprium fuisse Coloniarum & Municipiorum, virisque benè meritis ab Ordine & Populo confertum consuevisse. Hinc in *Sveffana 3. CCCCLXXV. C.* Titio Chresimo AUG. Liberto Ordo Decurionum & Augustalium & Plebs universa honorem Bisellii quo quis optimo exemplo in Colonia habuit, decrevit, quòd pro salute Imperatoris munus gladiatoriæ familiæ de pecunia sua secundum dignitatem Colonix ediderit: & in *Abellana 2. MXCIX.* Cn. Plætorius Sevir Augustalis adpellatur BISELLIARIUS, quòd in publico vel bigis vehi, ut volunt quidam, vel sella duorum capace, vel duabus sellis uti, i. e. duobus locis ipsi, beneficio Ordinis, spectare liceret. Ab isto more Laberius jocum in *M. Tullium*, quòd duabus sellis sedere soleret, traxit est in *M. Sen. Contr. declam. 3. Macrob. l. 2. Saturn. 3. & l. 7. cap. 3.*

(*& duas trullas.*) nim. è ligno tuticulas, quarum agitato in ollis cibi conteruntur, & commiscuntur Græcis *τρογύνας* sunt *κινηθήεα τῆς χύτης*. Alias significat

gnificationes, quæ plures sunt & relatæ à *Dalecb. ad Plin. l. 34. cap. 2.* nihil huc faciunt; uti nec illa è gemma pergrandi excavata cum manubtio aureo Antiochi regis Syriae potoria apud *Cicer. 4. Verr.*

Ita tibi videtur, fulcipedia?) *Lego, falcipedia.* Trimalcion iratus invehit in uxorem à pedum vitio captatâ occasione nominatq; falcipedium, δρεπα-
νύποδα, ἀρεπήποδα, h. e. cui essent crura simulent
quæ cornua Lune, ut jocatur *Mart. 2. ep. 35.* vel quòd
crura in orbem panderet, ut loquitur *Petronius*, pop-
plites habens divaricatos infrâ coëuntibus talis;
adpellant tales valgos, βλασγός, *Krumbein.* Analo-
gia excusabit τὸ *falcipedia*, etsi nusquam prætereà
legeretur. Est enim apud *Festum* *acupedius*, *acuipe-
dius*, *acripedius*, *acipedius*, cui præcipuum in currendo
acumen, & *acupes*, è Græco ὠκύπους. Item *quadru-
pedius*, quod est in *Gloss. Latino-Germ. Haganoensi.*
Et *tripedia*, τριπόδης, τρίπους, scabellum tripedane-
um: sellulam rusticanam adpellat *Sulp. Severus*
dial. 2. quam Galli *tripediam*. Fortassis *Falco* apud
Romanos cognomen etiam à crurum falcatorum
forma, q. *Falci pes*, *falcipedium*.

Tu autem stertera.) Huic nec analogia favet, nec
autoritas. *Arbiter*, puto, dixisset *stertoram* vel *ster-
torosam*, i. e. vel somniculosam & ignavam, vel cum
ingrato & crepero pectoris stridore sonitu & ron-
cho sive dormientem sive respirantem, sive loquen-
tem. Κέρχνοι & κερχνασμοὶ apud *Hipp. & Galenum*
sunt soni in thorace ac stridores reddetes respira-
tionē difficiliorē; quæ inde κερχνώδης ἀναπνοή: ipsi,
qui ita laborant, κερχνώδεις & ρεγχώδεις. Ejus for-

mæ benè Latina plura laudari possēt; sed hæc nunquam malui exhibere: canorosus, clamorosus, colorosus, dolorosus, fætorosus, fragorosus, livorosus, nidorosus, pudorosus, rigorosus, saporosus, sonorosus, squalorosus, timorosus, valorosus, vaporosus, vigorosus.

ut celerius rostrum barbatum haberem labra de lucerna ungebam.) Ex antiqua Cosmetice hoc est dignumque *Arbitro*, qui de Medicinæ peritiâ subinde tam joco quàm seriò ostentata nobis cognitus, ut docuimus passim horum Scholiorum. De oleo verò lucernario est apud *Aëtium tetr. 1. f. 1. lib. E.* id curandæ *τετραχόρροια* & alopecix, producendisque pilis, adhibuisse veteres testatur compositio medicamenti ex adipe ursino, adarce, muscerda, pice liquida, & oleo è lucerna, apud *Alexandrum Trall. 1. 1. cap. 1.*

nec turpe est quod dominus jubet.) sup. p. 17. quid *servus peccavit, qui coactus est facere?* Hausit ab Oratore Q. Haterio, qui in defensione Libertini, domino morem gerentis, dixerat, *Impudicitiam in ingenuo crimen esse, in servo necessitatem, in Liberto officium.*

ipsi me a domina satisfaciebam.) honesto vocabulo rem turpem eloquitur: sic in *Editis p. 38.* Eadem verecundiâ ex ore Pythagoræ *είδεν* dixit *Ἰαμβλ. in 1. c. 9.* scire, Pollio de Zenobia; & *ξενουμέου* de infando pueri ministerio è Diocle Laërtius in *Cratere.*

taceo, quia non sum de gloriosis.) De pro expostulavit: ita *Sen. pref. 5.* non sum de iudicibus severissimis; ita *Cicero, Orator non sanè de minoribus:* ita au-

tor p. 44. *de una die tunc facere nihil malo: pag. 46.*
Cocus de porco aves piscesq; fecerat. & p. 18. athleta de
magna turba: quanquam hoc aliter quoque inter-
pretari liceat.

49. *Nemini tamen nihil satis est.*) Sen. consol. ad
 Hev. c. 11. Cupiditati nihil satis est; Naturæ satis
 etiam parum.

Græculus Serapa nomine.) malim duo contrahere
 & leg. Serap-Ammon. Amarunt è duobus Numi-
 num composita nomina Ægyptii & Αἰγυπτιάζον-
 τες Græci: inde Hor - Apollon, Phœb - Ammon,
 Herm - Ammon, Heracl-Ammon, Herm - Apion,
 Herm - Eraclas.

50. *Viperam sub ala nutricas.*) Petronium ad id,
 quod de serpentis exuviis repertis in lecto Neronis
 pueri refert *Sveton. cap. 8.* alludere nunquam cre-
 dam; neque ut istud eò trahatur tria helciariorum
 paria conficiant: Hoc ergò abierit. Uno verbo;
 verba sunt Serapammonis mathematici vaticinati
 de conjugio incommodo illo, ut suprâ observari
 potuit, à Fortunata Trimalcioni, scil. serpentem in
 sinu futuro! cum eventu, quem ille Æsopi frustifis-
 for fuerat expertus: notat *Sen. ep. 42. h. e.* habitu-
 ro refractariam, oblatricem, exitialem, pestem:
 ea Trimalcion hîc repetit ad Habinnam.

*Et cur vobis non dixerim, etiam nunc mi restare
 vita annos triginta, et menses quatuor, et dies duos.*)
 nim. ariolus ille genethliacus ita viderat scriptum
 in dipthera Jovis, vel tamen in Οἰάαται sic repere-
 rat, quod de longitudine vitæ promitteret sci scita-
 tori; eiqve igitur fidem non immeritò habuit homo

Φιλόψυχος & vanus & stolidus. Similem tamen sibi & in eodem curiositatis credulitatisque luto haerentem habuit post aliquot secula MARTINIANNUM quendam EX - PROTECTORIBUS, qui cippo quem sibi posuit inscripserat, Vixisse INCULCULUM AN. LXI. ET SPERARE SE VIVERE ADHUC ANN. LXXXIX. MESES. VI. DIES III. ET H. DECEM: è Codice Alciati summa fide descriptum à Placido Puccinellio monacho Casertense recenset Octavius Boldonius l. 2. Epigraphicus f. 349. inde acceptum repeto & interpretor n. 446. Classis XX. Syntagmatis Inscriptionum.

Quod si contigerit fundos Apuliae conjungere.) In primis studuerunt οἱ πλεῖστοι, ut fundos fundis aggerarent & fines promoverent, & latifundis censerentur. Idem Trimalchio de se sup. p. 20. *num. conjungere agellis Siciliam volo, ut cum Africam habuerit ire, per meos fines navigem.* De eodem studio Horat. 2. ep. 2. *Calabris saltibus Lucanos adjici dixit.*

satis vivus pervenero.) leg. *satis dives p. an divum se nominat pro beato?*

sursum cellationem.) Vix præstem sanum hoc esse quòd Verbi, unde desumere potuerint, nullus unquam fuerit quantum memini usus: nec facile reperias à Nominibus formari ejusmodi quæ Verbalium appellatione communiter adficiuntur. Legitur *cellariolum*, i. e. reliquiarium, promptuarium, vulgariter *Dispensa*, ταμείον, cujus structura commodè in superioribus ædium, loco perflabili & sicco; in subterraneis enim conditoriis pleræque

cies & pars penoris madore corrumpuntur. Si quis maluerit *cellarionem*, ei plura demonstranda erunt fortassis non ita facilia.

vipere hujus uxoris sessorium.) Utitur pro Φορέϊω, gestorio, δίφρω κατὰ σέσω, lectica, basterna Cæl. Aurel. 1. acut. 10. *sella bajulatoria vel quolibet sessorio veberetur.* Hic significat γυναικῶνα seu diatam matrisfamilix: γυναικωνίτις, ubi prandere cœnareque solebat, Luciano in Somnio: vel etiam speciatim κλισμὸν, reclinatorium, reclinatorium.

hostiarii cellam per bonam.) Per vetus hoc est, nim. tractum à Plauto, qui Mostell. a 3. sc. 2. v. 3. prandium per bonum dixit, & ib. sc. 1. per optimè: quod imitatus scriptor seculi decimi quarti Rol. Capellutus tr. de pestil. apostem. curat.

Credite mihi, assẽm habeas, assẽm valeas: babes, habebereis.) Ita semper judicavit vulgus, omniumque primùm quæsiuit de censu,

quot pascit servos, quot possidet agri

jugera, quàm multa magna que par opsida cœnat?

Strabo l. 9. vocat κοινὸν λόγον, alius ὑμνηθὲν πάλαι istud: Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα:

δύναμιν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει.

& ab admiratore auri Tragico, apud Luc. in Somn. istud:

ὦ χρυσέ, δοξίωμα κάλλιπον βροτῶις.

ἔτ' ἔστι γάρ ἐστιν ὅς βροτῶν ἔχει κρότη.

itemque ab alio hoc: *Ubiqve tanti quisque quantum habuit, fuit. nim. ita Populus jus sit. Sed Populi scit a ex magnâ parte Sapientes abrogant: etsi concedant λύσιτελῶς λιμώτην χρυσῶ τὸ ἀνθρώπειον γένος, uti-*

liter aurum esurire homines; hinc enim artes inventas & in communem vitam inductas esse; hinc conditas urbes; hinc institutas negotiationes; in summa, omni ordine & decore careret vita isthæc, nisi aurum homines mutuis operis indigentes fecisset. ut Philosophatur Hermagoras ad Sopatrum, in *Epp. Theoph. Simoc.*

alioquin te vivum comburam.) Minæ hæc sunt ventosi & insolentis domini, quales illæ Mercuri Plautini, *Evades nunquam quin te sacrificem. Ignis pœnam gravissimam credimus, cum servis irascimur.* Neque enim auditum apud Romanos aliter adnadverti in servos, quàm virgis, flagellis, fustibus, crurifragio, cruce. *In servos quidem heri nihil non licere, verus dictum: Vid. Sen. 1. de clem. cap. 18. & Petr. Chrysol. serm. 141.* sed magistratus temperarunt licentiam, imprimis Athenienses super sævitia in eos cognoscere consueverunt, *Vid. Athen. l. 6. ex Hyperide.* Lycurgo, Demosthene; & circumferuntur duo rescripta D. Antonini Pii, alterum ad Ælium Marcianum ProCOS. Baticæ, alterum ad Alrium Julianum, plena humanitatis, quibus atrocius jura dominationis exercere heri prohibentur: *Coll. LL. Mos. & Rom. tit. 3.*

ampullam nardi aperuit, omnesque nos unxit.) ad quid unxisset adstantes? unctionem verò sibi ut vivo, sic mortuo profuturam sperare dicit. *Elota ergò menda lego, unguesque suos unxit.* At cur ungues? quia clausulæ sunt nervorum, ut loquitur Plinius: potius quia nervi, venæ, arteriæ, ad eos pertinent; unde & extremorum insignis ille cum

ment

membris principibus consensus, quorum robori
facere putabant inunctiones unguum. Quin eos
deaurari mos quoque erat: *Serv. ad Æn.* verum id
non sanitatis, sed ornatûs causa & luxu. Græcorum
ea curiositas, quòd privatim cuique parti corporis
peculiare unguentum idoneum & salubre scirent;
unde apud *Antiphanem* ille crura & pedes Ægy-
ptio, buccas & mammæ Phœnicino, utrumque bra-
chium silymbrino, supercilium & comam amaraci-
no, cervicem & genua serpillino linebat. De nar-
dini præstantia præterquam Scriptores sacri testa-
tur *Menander* in *Cecryphalo* apud *Atheneum* l. XV.
Unctio autem ista Trimalcionis rectè censebitur
inter *crupularias*, quas parasitus *Plautinus Stich.* a. II
sc. 3. v. 75. nominat: *ebrietate enim turpissima gra-
vis eam sibi adhibuit.*

51. *raptimque tam planè quàm ex incendio fugi-
mus.*) Finis hæc Cœnæ videbitur cohærere Editio-
num istis: *neq; fax ulla in præsidio erat, quæ iter aperi-
ret errantibus: accedebat huic ebrietas & imprudentia
locorum.* Sed si rem rectè pensitemus, non cohæ-
ret. Cum enim paulò antè p. 46. *discussam ebrieta-
tem* fuisse scripserit, quomodo nunc *ebrietatem* fu-
gitivis è domo Trimalcionis iter difficile reddidis-
se? Non possunt ista ita facilè conciliari, ut Petro-
ninum unum sobrium per modico intervallo con-
contraria scripsisse concipiamus: Necessè igitur
est, ut vel duas unius scripti *ἐνδόσεις*, quod dice-
bam, in unam confusas esse, vel duos ejus scripto-
res agnoscamus; & sic *ῥῆσις* illa Petroni è Dalma-
tia, hæc Arbitri fuerit; extat enim ut geminum frag-

mentum in primùm curata Satyrici hujus editione, quam Veneriis per *Bernardinum de Vitalibus* anno 1499. & anno sequente Lipsiæ faciente *Herm. Busbio Monaster.* poëta & Oratore apud *Jac. Thanner* Herbopolensem prodiisse accepimus. Hoc unum restat, ut ludicrum istud multæ eruditionis & sinceræ Latinitatis habitu speciosum æstimare discamus; sed quæ ipsi notæ non optimæ à seculis infelicibus inuenusta passim obhæserunt curiosè & sagaciter secreta suis autoribus remittamus. Et hunc colophona esse Censuræ meæ de isto Fragmento volo; ex eo quoque omnia & dicta antè & sensa judicari.

ADDENDA.

P. 5.

Positus inter cervicalia minutissima.) Tali cultu Thesmopolis, Philosophus vetulus & causarius in convivio opulenti discipuli sui Eucratis fuit; quinque enim servi eum mensæ composuerunt, ὑπαυχένια περιβύσαντες αὐτῷ πάντοθεν, undiquaque constipantes pulvinis & cervicalibus; at cui fini? ὡς Ἀγμένοι ἐν τῷ χήματι καὶ ἐπ' ὀλὸν κατ' ἐρσεῖν δύνατο. *Luc. in somnio.*

9. non mebercles puto decimam partem familiæ esse quæ dominum suum novit.) Luxus vel insaniam hanc speciem, quod servos multos possidere beatitudini imputarent, Græcis Romanisque familiarem descriptam lege apud *Athen. l. 6. extr. C.* *Cæcilij Claudia Isidorus*, etsi bello Civili multa perdidit

didisset servorum quatuor millia sedecim relinqueret testamento suo edixit: *Plin. l. 33. c. 10.* Etiam deplorat *L. Seneca 7. de benef. c. 10. ó miserum, si quem delectat familia bellicis nationibus major: & Consol. ad Helv. c. 11. servorum turbam, quæ quamvis magnam donum angustet.* Parens autem *Contr. IX. Non me delectant, inquit, ignoti domino servorum greges, nec sonantia laxi juris ergastula.*

18. *manus manum lavat.*) Ab Epichaamo vel Menandro τὸ γεῖρ χεῖρα νίπτει· χεῖρ χεῖρα κνίζει, accepit: etiam eadem ætate *Seneca in ludo de morte Claudii.* Hujus usus gratia *Galenus 1. de usu part. 5. σύμμαχον ἐκατέρη τὴν ἐτέραν χεῖρα ἢ φύσις ἐποίησεν, inquit. ἀλλήλων γὰρ ἕνεκα γεγέννηται καὶ πάντῃ πεφύκασιν ἴσαι.*

19. *Ideo illi cotidie clamo*) i. e. frequenter dico, inculco, ἀειλογῶ. *Sen. ep. 27. Sic itaque me audi, tanquam tecum loquar: Clamo mihi ipse.*

nec medici se inveniunt.) Vim elegantiae istius optimè intelligemus ex hisce *M. Seneca pæfat. l. 3. Contr. ubi de declamatoribus in ludo tironibus, velut adspeta classi & dilectæ umbra corpora sub dio stare non possunt, non imbrem ferre, non Solem sciunt: vix se inveniunt, i. e. cum disertis suo arbitrio essent intraque septa scholæ ventilantes magnum spirarent, nihil minùs quàm disertos se esse agnoscunt, & vix mutiunt rhetorisci, cum in forum venerint pugnaturi.* Hic *medici se non invenire dicuntur, qui eum medici esse & stare primo loco vel à seipsis vel à vulgo putarentur, in arenam, in agrorum clinas protracti λογοθεώρητοι sunt & cum impostoria*
sua

sua loquentia promissorumque multa caligine & ambage involutorum vanitate non expediunt, quod ægrotis sit usui, nullos explicant. Verbum *Invenire* eadem venustate de inanimatis dixere quoque veteres: *dolorem se invenire* de eo, qui cum antè non sentiretur, emicare incipit & gliscere *Ovidius XV. ep. Her.* transumptaque est ista Latinitas in nostram etiam popularem, cum eum se invenire dicimus, qui quod antè nescire videbatur, ejus nunc se satis scium esse ostendit; & cum qualitatem v. g. *saporem, odorem, bonitatem, malitiam, se invenire,* quæ ante non observata nunc se erigit, exerit & erumpit.

20. *Pauper & Dives inimici erant.*) Frequentissimè in hoc argumento, inimicitiarum Divitis & Pauperis experiri consueverunt Rhetores: sic *Quintil. declam. VII. IX. XI.* Ista nostri referam ad *M. Seneca 5. Controv. secundam* vel etiam quintam.

25. *venit decretum Trimalcionis, quo puerum iustum liberum esse, ne quis posset dicere, tantum virum esse à servo liberatum.*) De puero ista non possunt intelligi; nec enim adparet, quæ puer dominum liberaverit. Viri summi ut de puero exponere possent, legere maluerunt *vulnemtum*; atqui nec hoc adparet: non enim, quod videntur putasse, in domini ex alto ceciderat puer, multò verò minus vulneraverat; Sed Trimalcion pueri præcipitantis casu consternatus *super brachium tanquam lesum incubuerat.* Quid igitur? Fiat via; legamus, *servum iustum liberum esse*; nim. eum qui medicus domino fuerat, lanaque brachium ejus involverat. Quod autem

ista

ista manumissione tumultuaria cavere se existimavit, ne à servo beneficium accepisse dici posset, hoc à Stoa decerptum est ; inter cujus placita etiam hoc, servum eo loco conditionem suam potuisse, ut nihil eorum, quæcunque præstat, superiori imputetur ; ministeria esse servi, non beneficia, non officia ; nisi cum plus præstat quàm à servo exigi solet, & in adfectum amici transit. Accuratè excutitur ista *χρησις* à *L. Sen. l. 3. de benef. c. 18. & seqq.*

27. *Apes enim divinas bestias puto.*) Præter Aristotelem & scriptores de re rustica apum naturam diligentissimè executus est *Plinius l. XI. capp. quindecim* : post hunc infiniti alii. *Quintilianus* *Petronio Φυσικεύοντι περιμελειῶν* proximè accedit, *declam. XIII. Cùm ingenia nostra, quæ nos scilicet ambitiosi nostri estimatores proxima divinis credimus, ad percipiendas disciplinas multo labore desudent, nulla apud nisi artifex nascitur: quid credas aliud quàm divine partem mentis his inesse? & quid non divinum habent, nisi quòd moriuntur?*

32. *Nos etiam veram imaginem ipsius Trimalcionis, cùm jam omnes basarent, erubuimus præterire.*) Cùm non nisi veri & ad vivū expressi effictiq; vultus dominorum in armariis disponi, tum promi, exhiberi & circumferri in conviviiis solerent, inepta locutus fuerit *Petronius*, si lectionem editam sequamur. Necessum ergò eam corrigi; veriusque videtur, in vocabulo *veram* latere nomen materiae, è qua formata imago; nim. scripsit, puto, *Petronius: Nos etiam ceream imaginem ipsius Trimalcionis, cum eam omnes basarent, erubuimus præterire.* Eiusmodi

modi thoracæ, *Θωρακίδες*, *σηθάρα* s. *περτοῦ*
 thoracetenus effigiata è cera comitari solebant
 funera gentilitia & semper defuncto aliquo totius
 familiæ ejus, qui unquam fuerat, cum celebri pom-
 pa populus aderat.

33. *apoculanius. Nos*] Satius videtur ista sic distin-
 guere: *Apoculamus nos* i. e. discedimus, iter ini-
 mus. Quod enim de Orco cæco putabam, nunc
 displicet. Interim ista *abocellus* & *aboculare* ejusdem
 seculi, sed non Neroniani, Verba esse constanter te-
 neo.

37. *Ille autem jam ebrius uxoris suæ humeris impo-*
suerat manus.) Thesmopolin Philosophum convi-
 vio interfuturum, *ἐπερείδομνον καὶ τοῖς οἰκέταις* fin-
 git *Lucianus l. d.* id verò è senio & *νοσηλεία*. In fæ-
 minarum rei lautæ famulitio erant *ἐπωσείδες* *A-*
then. l. 6. vel quod verius videtur *ἐπωμισείδες*, *ἐ-*
πωμίσεις, quæ dominabus terga humerosve sup-
 ponerent; succollatrices. *Eustath. l. 10. de amor. Ism.*
Sostrati filiam Ismenes ancillæ manibus innixam ve-
nisse narrat.

39. *Si filiam haberem auriculas illi præciderem.)*
 nim. onerosæ sumtu fututæ, si auriculis utrinque
 bina vel terra patrimonialia, secundum mores pu-
 blicos volet dependere.

mulieris compedes.) *Philostr. ep. ad uxorem:* Ὁ γὰρ
καλλωπισμὸς ἑταιρικόν· & αἱ χρυσαῖ πένδαυθα
δὲ καὶ ἄριστα γόρατα, καὶ λαϊδὲ φάρμακα.

44. *EX PARVO CREVIT. SESTERTIUM*
RELIQVIT TRECENTIES.) Divitiarum famam
 aucupabantur etiam vilia capita. *Sup. p. 37. de ser-*
 vo,

vo, quinquaginta millibus existimant mortuum. Stolidum autem maximè, quòd summas patrimonii titulis sepulcralibus inferi curarent. Fecerat nostrum similis Staberius, qui testamento id cavisse, constituta in hæredes pœna ni parerent, & quantum quisque accepisset in marmore faterentur, dicitur. Præstat de eo audire *Horatium 2. Sat. 3.* ita Philosophantem:

— — — — — quid ergò
sensit, cum summam patrimonii in sculpere saxo
hæredes voluit: quoad vixit, credidit ingens
pauperiem vitium & cavit nil acrius, ut se
fortè minus locuples uno quadrante periret
ipse videretur sibi nequior.

nim. solum divitem clarum, fortem, justum, sapientem & regem, & quicquid volet, futurum; in pauperem ista nequaquam cadere existimaverat.

46. *servus meus, homo, præfiscini, frugi & micarius.*)
Lego, *amicarius*, & interpretor *πεγαγωγόν, πεγαγωγέα*, cui studium & artificium est amicas amatoribus conciliare & veterarum conventionum internuncium agere: ille ipse scilicet quem p. 40. *agam* vocavit, i. e. lenocinatorem, lenatorem. Exercebant enim lenoniam præ reliquis servi; & lenones ipsi quid aliud quàm fax servilis? testis vetustam Græca quàm Latina Comœdia. *Diomedes l. 1. Gramm.* ἐρωμνοπάροχος & ἐρωμνοπάλης, ἐρωμνογοραστής, *amicarius*: πορνοκάπηλον, πορνογένην, πορνοκόπον, ut *Menander*, dicere. Verbo *Amicare* pro placare, amicum reddere utitur *Papinius 3. Theb. v. 470. M. Alanus Insul. in de planctu Nat. sapiens*

sapissimè; *summa de arte predic. c. 28. quos honestis sermonibus amicare debebas veneno detractionis eum inimicare studeas: l. 4. anti-Claud. c. 8. inimicum si quis amicat. Versificator Lexicus manuscr.*

Cautus amicat eum, quem munere reddit amicum

Si quis amicatur nobis, fit noster amicus.

Contrarium *Inimicare* legimus apud *Horat. l. 4. C. ult. Augustin. 1. Confess. c. 18. Sidon. l. 5. ep. 19. P. Blefensem serm. 51. qui fideli anime inimicantur: & M. Alanum l. d. frequenter, imprimis f. 319. a. Edit. Antv. Ex opposito, *veritati Falsitas inimicans stabat attentior.**

47. *Si de matrilla illam sustuli.) De matrilla factis, puto, liquidum feci; sed nec premendum videtur quod interea cogitanti & recogitanti occurrit. Fortassis Petronius Græcum ματρυλλεῖον adhibuit, legendumque de matrylléo. Ματρυλλεῖον autem locus ἐν ᾧ γράει Δατρίβισσαι ἐδέχοντο τὰς βυλομύρας κατὰ μεθυθῆναι, Suidas: i. e. ganea, taberna, ubi estur & potatur. Specialiùs Hesybio ματρυλλεῖον τύω τῶν πορνείων, τὰς πορνείον, ὅπως ματρυλλεῖον ἔστιν, μαυλισαὶ διέτριβον. & utroque priorum Pollux l. 7. πορνεία, οἰκήματα, ματρυλλεῖα. Utramvis significationem, utramvis lectionem recipiamus, conditio infelicis istius Fortunatæ nim. fuisse alumnam fornicis, extractam que è lupanari, notabitur.*

hic qui in pergula natus est, ades non somniatur.) à contrario sensu, neminem excelsi ingenii virum buccina familia delectant & sordida: Sen. ep. 39.

Præ-